

Előfizetési díj:

Negyedévre . . . 1 ft.

Félévre . . . . . 2 ft.

Égész évre . . . 4 ft.

Egyes szám: 20 kr.

Hirdetések felvételnek
a kiadóhivatalban.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ   PORZSOLT KÁLMÁN

Megjelen havonként kétszer.

Szerkesztőség

és

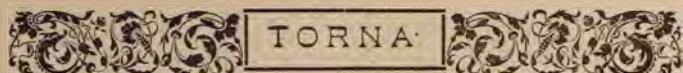
kiadóhivatal:

Budapest, VIII. kerület,
Röck-Szilárd-utca (eze-
lőtt Bodzafa-utca) 4 sz.Kéziratokat vissza nem
küldünk.Bérmendetlen leveleke:
nem fogadunk el.

Az „Achiles“ Sport-Egylet, az „Aradi Korcsolyázó-Egylet“, a „Balaton-Egylet“, a „Beregszászi Korcsolyázó-Egylet“, a „Budapesti hegyvidéki turista-Egylet“, a „Budapesti Korcsolyázó-Egylet“, a Budapesti Torna-Egylet, a „Budapesti Vasparipa-Egylet Előre“, a „Budapesti Sport-Club“, a „Debreczeni Korcsolyázó-Egylet“, a „Debreczeni Torna-Egylet“, az „Egyetemi Athletikai Club“, „Első Magyar Vivő-Egylet“, az „Ersekújvári Vivő- és Torna-Egyesület“, a „Fertői Csónakázó-Társaság“, a „Győri Csónakázó-Egyesület“, a „Kassai Korcsolyázó-Egylet“, a „Kolozsvári Athletikai Club“, a Kolozsvári „Korcsolyázó-Egylet“, a „Főv. Vivő-Club“, a „Körmenyi Athletikai Club“, a Kunszentmártoni Csónakázó-Korcsolyázó-Egylet, a „Magyar-Ovári Torna- és Vivő-Egylet“, a „Magyar Velociped-Club“, a „Marosvá- sárhelyi kerékpár-Egylet“, a „Makói torna-egylet“, a „Maros-Vásárhelyi Korcsolyázó-Egylet“, a „Lévai Torna- és Vivő-Egylet“, a „Lőcsei Korcsolyázó-Egylet“, a „Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet“, a „Nagy-Bányai Korcsolyázó-Egylet“, a „Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet“, a „Nagy-Kanizsi Torna-Egylet“, a „Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet“, a „Nemzeti Hajós-Egylet“, a „Neptun Budapesti Evező-Egylet“, az „O-Becsei Kerékpár-Egyesület“, az „Ó-Budai Torna-Egylet“, a „Pannónia Csónak-Egylet“, a „Pécsi Athletikai Club“, a „Pozsonyi Hajós-Egylet“, a „Pozsonyi Torna-Egylet“, a „Privigyei Korcsolyázó-Egylet“, a „Rimaszombati Korcsolyázó-Egylet“, a „Sátoralja-Ujhelyi Korcsolyázó-Egylet“, a „Salgó-Tarjáni Vasparipa-Szövetkezet“, a „Selmeczi Akadémiai Athleta-Club“, a „Soproni Korcsolyázó-Egylet“, a „Szabadkai Torna-Egylet“, a „Szarvasi Korcsolyázó-Kör“, a „Szegedi Csónakázó-Egylet“, a „Szegedi Korcsolyázó-Egylet“, a „Szegedi Torna-Egylet“, a „Székely-Udvarhelyi Korcsolyázó-Egylet“, a „Székesfehérvári Korcsolyázó-Egylet“, a „Temesvári Korcsolyázó-Egylet“ és az „Újvidéki Kerékpár- (Bicycle-) Egyesület“, a „Pápai korcsolya-egylet“, a „Torontál korcsolyázó- és hajós-egylet“, „Magyar sport-club“, „Szegedi kerékpár-egyesület.“

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézeteinek.

TORNA

Felhívás az ország tornatanáraihoz.

Az iskolai év kezdetével a közügy érdekében, mint minden évben, úgy ez alkalommal is, kérelemmel fordulunk az ország tanférjaihoz. Hogy a testgyakorlati oktatáson mennyi javítani és reformálni való van, azt legjobban tudják tornatanáraink, de e bajon nem lehet segíteni, ha magok a tornatanárok közönnyel viselteknek a testgyakorlatok ügye és saját érdekeik irányában. Fölkérjük tehát a tornatanárokat a válvettett együttes munkára, felkérjük, küldjék be lapunkhoz az intézetek torna-tanítására s saját helyzetükre vonatkozó adatokat, melyeknek közlésére lapunk tág teret nyit. Ismertessék meg a hibákat és hiányokat, melyek pótlása és javítása csak úgy lehetséges, ha azok nyilvánosan és közösen megbeszéltetnek. A testgyakorlati oktatás nagy reform előtt áll, e reform-munkából ne vonja ki magát egyetlen tornatanár se, járuljon hozzá az anyaggyűjtéssel, az adatok szolgáltatásával és reformjavaslataival. Lapunk, mely minden érdek nélkül szolgálja a testgyakorlati oktatás ügyét, örömmel fogad e téren minden munkálkodást.

A budapesti áll. polg. iskolai tanítónőképző intézet torna-szakkörének szervezete.

(Kiadatott a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter 23,695. sz. a. kelt. rendeletével.)

1. C z é l.

A budapesti állami polgári iskolai tanítónőképzésben létesített torna-szakkörnek célja, a képezde többi szakcsoportjaiba beosztott növendékeknek alkalmat nyújtani arra, hogy a három évi tanfolyam tartama alatt magukat egyszersmind a torna tanítására is alaposan kiképezhessék.

2. F ö l v é t e l.

A torna-szakkörbe felvétetik a tanítónőképző első évfolyamába fölvelt minden rendes növendék, ki a tornászat tanítására kedvet és hajlamot érez és arra az intézeti orvos véleménye alapján alkalmas.

A torna szakkörbe való belépés azonban a növendékekre nem kötelező.

3. T a n t á r g y a k.

A torna-szakkör tantárgyai:

- gyakorlati tornázás;
  - a tornázás és a tornatanítás elmélete és gyakorlata.
- Ezen tantárgyak három éves tanfolyamban, azon szakcsoport tantárgyai mellett tanítandók, melyhez az illető növendék tartozik.

4. Részletes tanterv.

a) Gyakorlati tornázás.

I., II. és III. évfolyam heti 2—2 órán.

A. Rendgyakorlatok.

A sorok képezése, bontása és visszafeloldása: Arcz és oldalsor. Érintés; igazodás; sornytás és zárás. Távol-ság; a sorok összekötése. Lépcsőzetes felállítás. Kör.

A sor helyből tovább haladása és mozdulatai járás közben. Alapjárás; helyben járás és kilépés; lépéscsere; megállás. Fordulatok járás közben. — Járás különféle vonalokban, u. m.: körül-, csiga-, kigyó-, szög-, ellen- és nyolczas vonulás. A sor átmenete négyszög-, csillag- és keresztfelállításba.

A sortest képzése és mozdulatai: Mellé-, elé- és mögé sorakozás, sorbafelállások. Kanyarodások állásból és járás közben. A sortest különféle felállításai. A sortest átalakítása, fordulatok és kanyarodások által. A tömeg (több sortest) képzése és mozdulatai.

Összetett rendgyakorlatok — füzérek — ének mellett, (zongora) alap- és műjárásban.

B. Szabadgyakorlatok.

Allások: lépő-, kilépő-, kereszt- és lebegő állás

Tagszabadgyakorlatok: az összes fej-, törzs-, kar- és lábmozgások, kivéve a fejhajlítást, karvágást és rántást és általában minden szögletes vagy nagy erővel járó gyakorlatot.

Járások: a természetes (alap-) és műjárások; hinta-, ringató- és biciczjárás; forgó lépés járás; alapfutás 3 percig.

Szökdelési gyakorlatok a legnagyobb kiterjedésben; páros lábbal fél lábon, helyben és helyről, összekötve különféle kartartással és gyakorlatokkal. Szökdelés állás-cserével.

Társas szabadgyakorlatok: egymás vivése kézen és boton ülve, az u. n. angyalvívés, és hosszú rudon az ötös sorból ketten ülve.

Az összes szabadgyakorlatok kézi szerrel is végezhetők, de csak fabottal és ruddal.

Játékok: Labdahajtás és megfogás, többen egyszerre, vezérszóra; falra dobás; labdakosár; táncjáték és egyéb mozgással járó játékok.

(Folytatás következik.)

Az iskolai tornázás hiányai

A testgyakorlatok iránt teljesen közömbös napisajtóban örvendetes kivételt képez a „Budapesti Hirlap“ mely koronként egy-egy cikket közöl a testedző sportról s ennek terjesztése érdekében. Így egyik közelebbi számában „A torna az iskolában“ czim alatt Vándory József jsmert fővárosi tornatanár tollából közöl egy cikket melyből az alábbi sorokat átvesszük annak örvendetes bizonyosságául, hogy a lapunk által hangoztatott elvek másutt is visszhangra találnak:

Nagy baj, hogy az alkalmazott tornatanítók vagy nem okleveles szakemberek, vagy ha van is oklevelük, csak mellékes foglalkozásnak tekinthetik az iskolában való tanítást, Nincsenek is úgy díjazva mint a többi tanárok a miért más keresetforrás után is kell nézniök. Nyugdíjra igényt nem tarthatnak. Rendesen a díjazástól függvén a rangfokozat, a többi tanárokhoz való viszonyuk is sok visszáagra szolgáltat alkalmat. Nem szentelhetik tehát magukat testtel-lélekkel az iskolai tornázás ügyének. Kivételt csupán a fővárosi intézeteknél alkalmazottak tesznek, mert a főváros belátása e bajokon már évek előtt segített s minden még meglévő bajon is bizonyára segítene, ha a miniszteri rendeletek nem kötnék meg kezét. Ohajtandó volna tehát, hogy a véderő fokozására vonat-

kozó intézkedésekkel karöltve járjon a torna ügy reformja s ujjszervezése is, különösen ama tanintézetekben, melyeknek elvégzése az egyévi önkéntességre ad jogositványt. Történjék gondoskodás kellő számu és képzettségű — a többi tanárokkal műveltségben és rangban egyenlően álló tornatanárokról. Küldessenek ki szakemberek tanulmányozás céljából a külföldre. Támogassa az állam eikölesi leg és anyagilag is a különféle sport-egyesületeket. Használjon fel minden módot arra, hogy a tornázás és a test-edző gyakorlatok szeretete a népben mind erősebb gyökert verjen; mind nagyobb mértékben elterjedjen. Ezzel nemcsak a közös hadsereg egyoldalú, merev nevelési rendszerének sokat hangoztatott hátrányai lesznek paralizálva, hanem ez lesz a legalkalmasabb eszköz arra is, hogy a magyar ifjúságot hadkötelezettségéből folyó kötelemeinek teljesítésére minél jobban előkészítse s az állam védőképességét hatályosan fokozza.

Vándory József
tanár.

A tornatanítás iskoláinkban

(Hivatalos jelentések a „Herkules számára)

Községi népiskola Mokrinban.

A tantestület három tagból áll és azok mindegyike tanítja saját osztályát a tornászaton; kivéve a tanítónő. kinek gyermekei tanítását az igazgató tanító teljesíti.

Képesített mindegyik, mert az állami tanítóképezdékben ez időben nemcsak a tornászaton, hanem annak módszeres tanítását a gyakorló-iskola növendékeivel gyakorlatilag is végeztetik a növendékekkel; de még tanképesítő vizsgát is tesznek abból. — Miután kötelezett tanítárgy fizetést nem kapunk.

Téli tornatermünk nincs, nyári tornahelyiségünk nincs is meg van is. Iskolánk udvara, oly kicsi, hogy ott egyáltalában tornaszereket felállítani lehetetlenség; de mi ezt nem is kívánánk, csak tudnánk a növendékekkel a legszükségesebb katonagyakorlatokat végeztetni. Nincs semmiféle tornaszerelem. Mindenik osztályra hetenkint egy tornaóra esik. A tanítás eredménye ily viszonyok közt jónak mondhatom. Tavasszal és nyáron többször történik kirándulás.

a tantestület megbízásából

Kleins János.

Étfalva-zoltáni községi elemi iskola.

Albu Sándor, képesített az 1883 évi budapesti torna-póttanfolyamon, a tornászaton tanításáért különfizetést nem kap. Téli tornahelyiség nincs. Nyári tornater van. Játzóter is van. A szerek: Mászópóznák, hinta, nyújtó, korlát, ugrómerce, rudak és fabotok. Hetenkint két tornaóra van. Az eredmény jó. Rendeztetnek játékok és kirándulások, de katonai gyakorlatok nem tartatnak.

Albu Sándor
községi tanító.

Aradvárosi polgári- és elemi iskolák. Izraelita elemi iskola.

A tornatanár neve: Lászka Lajos városi tornatanár, az „Aradi Torna-Egyesület“ segédtanára a Torna-vivőkör s a tanítói torna-vivőkör művezetője az Izr. fi- és leányisk. és siketnémák tornatanára, a helyben állomásozó honvédtisztek vivótanára.

Képesítése: Az első oklevelet Aradon 1871. évi október 4-én, a másodikat 1874. évi szept. 28-án Budapesten nyerte tornaegyletek, tanítóképezdek és min-

dennemü tanintézetekre s az ekkor tartott tornaversenyen az első díjat nyerte.

Fizetése: Eredetileg 600 frt 200 frt lakbérrel, az ötödéves pottlék folytán, most 950 frt, 30 évi szolgálat után teljes nyugdíj (950 frt)

Heti órák száma: A rendes órák száma 24 a mellékóráké 16.

A tornázó növendékek száma:

Polgári és elemi fiisk. növend	1120
Kereskedelmi akademia (magán szorgalom)	44
Siket-néma 7 fiu 8 leány	15
Tornakör	42
Tanítói kör	11
Izr. felek. 160 fi 79 leány	239

Összesen 1471

A torna alólfelmentettek száma: Az összes iskolákban 8 és 22 a szergyakorlatok s ugrás alól.

Tornaszerek száma: A tornaterem és teremek — templom-utczai tornaterem és játszó tér, Kossuth-utczai tornaterem és tornatér, Szt.-Péter téri tornatér; szén-téri tornatér az izraelitáké — az igényeknek megfelelően berendezvék.

Milyen a tornázó helyiség? A templom-utczai tornaterem hossza: 22 m. szélessége. 11 m. magassága 12 m. ugyanitt a játszótér hossza: 24 m. szélessége 15 m. A Kossuth-utczai tornatér hossza: 15 m. szélessége: 8.75 m. talaja próba homokolással. A Kossuth-utczai tornatér hossz. 48.5 m. szl. 42.5 m. A Szt.-Péter-téri tornatér hossz. 38 m. szél. 55 m. Izr. tornatér hosz. 54 szél. 57.

A növendékek előhaladása. Ez a tek. isk. szék bírálata, a mely nekem eddig minden évben örömet szerzett.

Rendeztetnek-e tornakirándulások? Rendeztetnek.

Rendeztetnek-e versenyek? Majd minden órán van kis verseny, nagy verseny a vizsgálatok alkalmával.

Tartatnak-e katonai gyakorlatok? Már az elemiben kezdik a rendgyakorlatokkal, a felsőbb osztályok tovább fejlesztik és fapuskákkal a fogásokat gyakorolják.

Minő tornászati könyvek vannak a tanári könyvtárban? Ott semmi. A tanárnak saját könyvtára van.

Jegyzet: A városi leányiskola mostanában épült. A tornaterem — sajnos a pinczében — és tornatér csak ezután lesz berendezve.

Az ágostai felekezeti iskolában csak nyári időben tornáznak — tornaterem hiányában — Grassel 7. osztály tanító vezetése alatt.

Lászka Lajos
városi tornatanár.

Miniszter a tornacsarnokban. A nemzeti torna egylet Szentkirályi-utcai tornacsarnokát meglátogatta f. hó. 9-én Csáky Albin gr. közoktatásügyi miniszter és Berzeviczy Albert államtitkár. Kiséretőkben voltak Klamarik János dr. min. osztálytanácsos és Verédy Pál tanfelügyelő, A nemzeti torna-egylet részéről fogadták: Hegedüs Sándor, Vetsey István Bernáth Béla, Szontagh Ábrahám, Bakos János választmányi tagok, Krick Árpád egyleti orvos, továbbá Bockelber Ernő művezető, Keresztessy, Maurer, Szedlacsek és Kampiss tornatanárok A miniszter kíséretével megtekintette az egylet helyiségét, és megszemlélte a belvárosi főreáliskola V. és VI.

osztályu növendékeinek tornázását, a miniszter úgy az egylet berendezése, mint a tornázás fölött meglegedését és elismerését fejezve ki, megígérte, hogy az egylette más alkalommal is meglátogatni.

A békés csabai torna egyesület f. hó 15-én vasárnap d. u. 5 órakor a b.-csabai kereskedő ifjak egyesülete helyiségeiben rendkívüli közgyűlést tart, melyen az állandó csarnok felépítésének kérdése fog tárgyalatni.

A „kecskeméti testgyakorló egyesület“ évi működését f. hó 9-én megkezdte. A gyakorló órák hétfőn kedden, csütörtökön és pénteken délután 5—7 óráig tartanak a róm. kath. főgymnásium torna-csarnokában.

ATHLETIKA.

A kolozsvári Athletikai-Club átirata a Magyar Athletikai Clubhoz.

Mélyen tisztelt testvér egyesület!

A hazai athlétikai Clubokban a tevékenységet élénkebbé, a testgyakorlatok ügyét virágzóbbá a Cluboknak koronkénti egymás közötti érintkezése teheti.

Elénk példát találunk erre a külföldi orsz. testgyakorlati ünnepélyekben valamint a M. Orsz. Torna Egyletek szövetségi gyűléseiben is, mely utóbbi az egyedüli hatásos szer arra, hogy több torna egyesület a csendes kimulástól megóvassék.

Az athlétikai Clubok idáig teljesen magukra, egymástól elszigetelve s egymással időközönként sem találkozáva teljesítették a testgyakorlatok ügyének nemes misszióját. S hogy izolált voltuk és kevés számuk daczára magukat idáig fentartották, az testgyakorlati módszerük sajátágaiban leli magyarázatát, mely jobban megegyezik a magyar izléssel, mely több torna egyesület a csendes általánosabban válik kedvelté.

Ohajunk az, hogy némi kölcsönös érintkezés, találkozás létesüljön az athlétikai Clubok között is és ebből a célból tiszteletteljesen van szerencsénk a testvér Clubbot őszi X. nyilvános viadalunkra meghívni.

Versenybizottságunkat utasítottuk, hogy a viadal pontjainak kitűzésénél a testvéregyesület érdekeire tekintettel legyen, azonfölül becses kívánásukra a viszonyok szerint felvehető egy két versenynemmel programunkat készek volnánk kibővíteni is.

Ohajtásunk az, hogy a t. elnökség és választmányból is számos t. tagot üdvözölhessünk falaink között, hogy alkalmunk legyen az athlétikai sport elővitelle tekintetéből egyet mást részletesen megvitatni.

Hazafiu üdvözléssel.

Kolozsvárt, a választmány 1889. évi aug. 10-én tartott gyűléséből.

Kuszkó István,
titkár.

Br. Jósika Gábor,
biz. elnök.

A kolozsvári athlétikai klubból.

Kolozsvár, aug. 28.

Uj korszak nyílik meg a clubban az által, hogy a város és a sétatér egylet sziveségéből több évi meddő utánjárás és kérés után céljainak megfelelő gyakorló és versenypályát rendezhet bel

A csekély sikerű küzködés nyüge alól szabadult feegyszerre a club s ez meglátszott a tegnapi versenybizottsági gyűlésén is, hol a szabadabb mozgás érzet, tervbe vétette azokat a versenyeket is, melyek a mellett hogy hathatósan előmozdítják a testedző sportot, érde-

kességüknel fogva a közönségre is vonzó erővel bírnak.

A versenyek kitűzésénél a Bpest, vidék s külföldről hozzánk lejönni ígérkezett külföldi athleták igényeire is tekintettel volt a club, több versenypontot tűzvé ki, részint maguk közötti, részint a mi tagjainkkal való együttes mérkőzésre.

A részletes propositiók szerint október 5-én szombaton 4 órakor lesz a teleki bajnoki kerékpár verseny, nyitva a hazai kerékpár egyl. tagoknak is

Okt. 6-án vasárnap lesz az I. nyilv. viadal a sétaterén berendezett versenypályán a következő programmal: 1. bajnoki 1 óra járás. 2 bajnoki távolugrás (második vetélkedés) 3. súlyemelés, 4. súlydobás, 5. magas ugrás ruddal, 6. síkverseny 100 méter, 7. síkverseny 2 km., 8. birkózás. A 3-8 versenyek nyitva lesznek a M. A. C. részére is.

Azonkívül a kerékpározó vendégeknek: 1. tíz km. 2. egy km. 6 record verseny, egy műverseny szép díjakkal a clubtagok részére pedig egy 5 km. verseny egy 2 km. safeti gépek versenye, s egy lassu kerékpárverseny (díj az utolsónak beérkező) tüzett ki.

Október 8-án, kedden lesz a bajnoki 120 knteres versenygyaloglás „Erdélybajnok gyaloglój” címért, arany, ezüst, bronzérem s tiszteletdíjakkal Kolozsvártól Szászvárosig. A club e verseny kitűzésénél tekintettel volt a most alakult Szászvárosi Athletikai Club érdekeire, e versenynyel kapcsolatban a vendégek részvéte mellett kirándulást is tervezvén Szászvárosra s ott atletikai versenyek és gyakorlatokkal egybekötött „Sport ünnepély” tartását vévén kombinációba.

Kezdőknek az őszi versenygyaloglása november 2-án vasárnap tartatik, Kolozsvártól Apahidáig és vissza. Távozság 30 km. Egyuttal megállapítá a bizottság azt is, hogy kis távozságnak jövöre kezdődnek, a 30 kilométert veszi, középtávozságnak (handicap versenyre) a 60 km.-t s a nagy táv 120 km.

Deczember 15-én vasárnap tartja a club rendes vivőversenyeit az eddigi program és díjakkal a házi viadalon.

Ezzel röviden ismertettük a club versenyeinek érdekes programját, mely teljes szövegében e lap jövő számában adatik hivatalosan. A gyakorló és versenypálya annyira be van rendezve, hogy az a gyakorlatok tartására már is használható s megfelelő döngölés és simítással a viadalra kifogástalan versenypályául fog szolgálni.

Kuszkó István,
titkár

A „Sportkedvelők köre” őszi versenyeinek feltételei.

Versenynap: 1889. október 13 (vasárnap) d. u. 3 óra.

Pálya: Az ügetőversenypálya (egy kör = 576 m.)

Nevezési zárnapp: 1889. október 8, d. u. 5 óra.

Versenypontok.

I. **Juniorok síkfutása.** Táv. $\frac{1}{8}$ ang. mértföld. (201.12 m.) Részt vehetnek azon tagok, kik a kör versenyein még díjat nem nyertek, Elsőnek bronzérem. Tét 30 kr.

II. **Síkfutás.** Nyílt verseny. Táv 100 yard (91.4 méter.) Elsőnek ezüst, másodiknak bronz érem.

III. **Magasugrás.** Nyílt verseny. Az ugrás angol ugródeszkáról történik. A deszka távozsága 120 cm. Minden magasság egyszer javítható. Elsőnek ezüst, másodiknak bronz érem.

IV. **Record verseny.** Nyílt verseny. Táv 1 angol mértföld (1609 méter.) Mindenkinnek, ki a távot 5 p. 20 mp.-ben belül teszi meg, ezüst érem, 5 p. 40 mp.-en belül, bronz érem.

V. **Súlydobás magasba és távolba.** Nyílt verseny. Súly 11 kgr. A dobás helyből, angol ugródeszkáról, történik egy kézzel. A magasba dobásnál a deszka távozsága a mérczétől 2 méter. A dobás 3 méter magasságnál kezdődik és minden dobásnál egy javító dobás engedtetik. A távozdobásnál minden versenyzőnek 3 dobás engedtetik, mely közül a legnagyobb számít. Győztes, kinek dobásai centiméterekben kifejezett összege legnagyobb. Elsőnek ezüst érem, másodiknak bronz érem.

VI. **Síkfutás.** Zárt verseny. Táv $\frac{1}{4}$ angol mértföld. (402.25 méter.) Elsőnek ezüst, másodiknak bronz érem.

VII. **Távolugrás.** Nyílt verseny. Az ugrás angol ugródeszkáról történik, Minden versenyzőnek a próbaugráson kívül 3 ugrása van, melyek közül a legnagyobb számít. Hátraesés esetén az eredmény nem számít, de az ugrás, mint a 3 ugrás egyike számít, Elsőnek ezüst, másodiknak bronz érem.

VIII. **Akadályverseny.** Nyílt verseny. Táv $\frac{1}{2}$ angol mértföld (804.5 méter) 8 akadálylyal, u. m. 2 fal (80 ctm. magas, 25 ctm. széles), 2 gát (80 cm. magas), 2 árok (250 cm széles) és két darab 150 cm, széles árok, végén 80 cm. magas gáttal. Elsőnek ezüst, másodiknak bronz érem.

IX. **Távfutás.** Nyílt verseny. Táv 2 angol mértföld (3218 méter.) Elsőnek ezüst, másodiknak bronz érem

X. **Rudugrás.** Nyílt verseny. Az ugrás angol ugródeszkáról történik, melynek távozsága a mérczétől 2 m. Minden magasság egyszer javítható. Elsőnek ezüst érem, másodiknak bronz érem.

XI. **Vigasverseny** Táv 300 yard. (274.2 m.) Részt vehetnek mindazok, kik az nap bár versenyeztek, díjat nem nyertek. Nevezés a helyszínén a titkárnál. Elsőnek tiszteletdíj.

Jegyzet.

1. A nyílt versenyekben részt vehet minden hazai sportegylet amateur gentleman tagja. A választmányak azonban jogában áll, nevezéseket indokolatlanul visszautasítani. A tét az összes versenyekben (kivéve az I. pontot tagoknak 50 kr, idegenekneknek 1 frt. 2. A nevezéseknek tartalmazniok kell: a) a versenyző vezeték és keresztnévét; b) polgári állását; c) lakást; d) az illető verseny címét, melyre nevez e) versenyszínét (test, sapka, öv); f) a tétet; g) az egylet nevét, melynek tagja. 3. Zárídon túl érkező, vagy az el irt szabályoknak meg nem felelő nevezések nem vétetnek tekintetbe. 4. A versenyeken szabályszerű versenyruha viselése kötelező (e nélkül versenyzők indulásra nem bocsájtatnak). 5) A bejelentett versenyszín megváltoztatása 1 frt-al bírságotlatik. 6) Az összes versenyekben mindkét díj csak akkor adatik ki, ha legalább 3 induló van. 7) Az angol ugródeszka a pálya felszínével egyenlővé tett és földbe 50 cm. széles és 50 cm. hosszú sima lap. 8) A versenybíróság ítélete megdönthetetlen. 9) A nevezések Riedl Nándor urhoz, a kör helyettes titkárához (Damjanich-uteza 36.) intézendők személyesen vagy ajánlott levélben.

A „Sportkedvelők Köré” nek választmánya.

Valóságos minta-vivóterem az, melyet Fodor Károly műegyetemi vivótanár a fővárosban e hó 1-jén megnyitott a koronaherceg-utcai Trattner-Károlyi házban, az

egykori Wilkens-nyomda tágas helyiségeiben. Bizonyára a külföldi nagy városokban is alig ha akad párja az új teremnek, melynek hossza teljes 28 lépés, szélessége pedig 16 s két sorban 50 vivónak képes egyszerre helyet adni. Berendezése is díszes. Amellett kerékpáriskolát, valamint lövészi iskolát is alkalmaztak benne. A terem melékhelyiségét egy szép társalgó-, öltöző- és fürdő-szoba képezi, az utóbbi francia mód szerint zuhanynyal ellátva Fodor Karoly mert már említettük nemrég külföldön is járt s ott megismerkedett a német, valamint az olasz és francia iskolákkal. Turinban az ottani katonai akadémiában, a hol Cordaglo lovag vivótánárral sikeresen verekedett, sok dicsérettel halmozták el. Tanfolyama szept. 2-tól kezdődött. A megnyitáznál sokan jelentek meg, többnyire a mester korábbi tanítványai: hirlapírók, ügyvédek orvosok, hivatalnokok, egyetemi polgárok stb., akik élénk figyelemmel kísérték a mester haladottabb tanítványainak mérkőzését. Az új, tágas tanteremre, annyi más jeles vivómester és jó iskola mellett is, bizonyára szükség volt a fővárosnak s reményleni kell, hogy ez a kedvező alkalom is sokat el fog venni ifjaink közül a kávéházak és játékszobák füstös, veszedelmes légköréből. A vivóterem igen alkalmas egyleti helyiségül is s bizonyára több egylet fogja azt e célra fölhasználni.

VELOCIPÉDEZÉS.

Velocipéden Körmendről Párisba. Udvary Jenő és Udvary Ferencz, Udvary Ferencz országgyűlési képviselő fiai kik a körmendei atletikai versenyen első díjakat nyertek mint már említettük, Körmendről vasparipán indultak Párisba. A jeles vasparipázók augusztus hó 22-én Frohleiten, Bruk a M., Loben és Kammern érintésével Manternig értek, mely uton a nagy hegyek és erős ellenszéllel kellett küzdeniök. Másnap szakadó esőben Wald, Trier és Hietzenen át este sötétben Ausseeig haladtak. 24-én reggel még folyton tartó esőben és nagy hidegben Ischlbe értek, hol sok magyarral találkoztak, kik élénk érdeklődéssel fogadták őket. Innen Szi.-Gilgenen át este $\frac{3}{4}$ órákor Salzburgba jutottak, megtéven eddig 400 km. utat. Itt gépeiket ki kelle tisztogatniok, hogy tovább mehessenek. Salzburgból másnap 25-én elindulván, csakhamar átjutottak a bajor földre; melyen Teisendorf, Traunstein városok, a Chiem-to és Rosenschein érintésével Oster-Münchenig értek. Augusztus 26-án — 500 km. ut után — érkeztek a bajor fővárosba, Münchenbe itt találkoztak a hamburgi szövetségi versenyről érkező Endenmann és Mascher gráczy biciklistákkal, kik az nap már haza felé jöttek. Münchenben három napig időztek mialatt megtekintették a város nevezetességeit. Münchenből augusztus 29-én délután 4 órákor indultak el az első jó és kedvező időben és utón, és este 9 órákor Augsburgba értek. Augsburg megtekintése után 30-án déli $\frac{3}{4}$ órákor hajtottak Ulm fele, hová esti $7\frac{1}{4}$ órákor érkeztek be. Itt a «Radfahrer-Verein» estélyére voltak hivatalosak. Aug. 31-én délelőtt az ulmi münstert szemlélték meg. Innen délután $2\frac{1}{4}$ órákor elindultak mintegy 4 kilométerre több hölgy — mert itt már azok is bicikliznek — és ur kísérté el őket. Este értek Plöchingenbe, hol ugyanazon hotelben és szobában háltak, melyben a július 19-én ott járt Philipovics, Borbély és Szappanos háltak. Szept. 1-én Strassburgig haladtak és 2-án valószínűleg átlépték a francia határt.

— **Velocipéd alkalmazása a hadseregben.** A belga hadügyi kormányzat a jelenleg tartó hadgyakorlatok alkalmáól Antwerpenből, Brüsseltől, Löwenből és Verriersből több kitünő velocipédező polgárt megfelelő flzetárs mellett felfogadott, hogy az egyes csapatostek között a közvetítést végezzék. Az illetők már szeptember 1-én megkezdték működésüket.

— **Velocipédverseny akadályokkal.** Bécsujhelyben verseny-kerékpározás volt az országuton. Egy vasparipás már igen közel járt a célhoz s a keskeny uton aligha vághattott volna valaki elébe. De egy vasut pályatestén kellett még áthaladnia s ép mire odaért, lebecsáták a sorompót. Vasparipásunk szépen leszált, hogy megvárja a vonatot. Ezalatt a második kerékpározó is a sorompóhoz ért, de megkerülte átvágott a sineken s tovább haladt. A vonat még nem lévén egészen közel a várakozó vasparipás is követte példáját, csakhogy a másik már tárelőnyt nyert s elébb ért a célhoz. A megelőzött vasparipás új versenyt kívánt, de a jury a szemessebbnek adott igazat s nála hagyta a díjt. Egy másik kerékpározásnál meg a csendőr feltartóztatott egy vasparipást, mert megbokrosodtak tőle a lovai. Letartóztaták és mindaddig nem bocsáták szabadon, míg Bécsből táviratilag nem igazolták kilétét. A dologban az a legmulatságosabb, hogy a legmulatságosabb hogy a bécsi ember ez idővesztés dacára harmadiknak érkezett a célhoz.

A fumei biciklisták Triestben. A fumei kerékpár egylet néhány tagja a mult héten kiránnulást rendezett Triestbe.

Borbély György ki velocipéden megjárta Párist, Turint, f. hó 5-én délután fél hét órákor érkezett meg Kolozsvárra nagy utjából. Az ottani bicycle-kör tagjai fogadták a monostori határon a bajnokot, s nagy diadallal kísérték vasparipákon a városba. Este a Hungária szállóban szűkebb körü bankettel ünnepelték a napot melyen Borbély hosszas utjáról megérkezett. A hajnok különben jó kondiczióban érkezett vissza, csupán az idők viharos járása tépte meg innen s tul, no meg a nap sugarai festették pompás barna pirosra.

CSÓNAKÁZÁS.

A tiszai regatta szövetség I. regattája.

Méltóságos jegenyéknek merev sora huzódik ott a sima folyó jobb oldalán: mintha csak valami óriás kertész ollója nyisdelte volna le koronájukat oly egyforma rendben népesítik be a boszorkánysziget hosszát. Balfelől a part kissé meredekebb és csupasz; kettőjük között folyik szeliden és csendesén, akár csak egy tó, a szöke Tisza: tükrébe helylyel-közzelel belemosolyog a nyári ég, mely oly felségesen borul rá a nagy magyar Alföldre. Van e ennél a világon küllömb, ideálisabb regatta-pálya? Mégha két kilométeres pálya helyett angolok módjára, négy angol mértföldes pályát kellene megeveznünk, még akkor is bőven ki lehetne e hosszúságot mérni Szege-den a boszorkánysziget alatt. Ezen a szép sima pályán tartotta meg most augusztus 17-én a „tiszai regatta szövetség” első versenyét.

Mielőtt azonban csak egy szót is szólnék magáról a versenyéről, legyen szabad egy sokkal pontosabb tényt kiemelnem. Hurrah háromszor is Hurrah a „tiszai regatta szövetségnek” mely nem követve a budapesti és egyéb

vidéki egyletek e téreni tétlenségét, — létrehozta az első regatta szövetséget Magyarországon, mi végre valahára lehetővé teszi rendszeres evezős versenyeknek a megtartását. Oriási haladás ez, melyért mi magyar evezősök nem lehetünk eléggé hálásak a szegedi, becskerekai és temesvári evezős egyletnek, mint a melyek ezen szövetséggel alakulások által annyit lendítettek a nálunk oly nehezen boldoguló evezős sporton, mint azelőtt tán soha senki.

De általában. — mintha a Tisza mentén népszerűbb is volna az evezős sport: a pesti versenyeknél a közönség részéről tapasztalt siralmas közöny után — igazán jól esett olyfokú érdeklődést látni, mint a melyet Szegeden tapasztaltunk. Mikor a starthoz leveztünk, elhaladt mellettünk a «Merkur» mely a közönséget szállította le a célhoz: az egész hajó zsufolva volt, — a csendes augusztus délutáni napokban úgy nézett ki a fedélzet, mintha csupa Maréchal Niel rózsákkal lett volna behintve, a világos nyári toilettek tarka szallagok s nagy karimájú fantasztikus szalmakalapok egyvelege még a mi trainingben elértékelenedett, szemeinket is kellemesen vidította fel. De nem csak itt — az egész pálya mentén, mindenütt mintha sorfalat képezett volna a közönség: pillanatra az ember azt hihette volna, hogy Angliában van a Henley-regattán, a hol a százezernyi közönséget kis különvonatok szállítják ki a versenyhez. No talán majd minálunk is eljön az az idő, mikor végre belátja a nagy közönség, hogy az evezés felér sok más favorizált sporttal.

A regatta lefolyása a következő volt:

I. A szegedi hölgyek díja. Kormányossali clinker négyes: táv 2000 meter.

Három négyes indult.

1. A „temesvári csolnakázó egylet”: Aladár hajóval. (Schör Lajos, Dr. Róth László, Kovácsics Ágoston, Kovács Aladár; kormányos lovag Persuder Otto.

2. A «Torontál» becskerekai csolnakázó egylet «Margit» hajóval. (Jankó Ágoston. Reiter Oszkár, Vécsey Zsigmond, Szöllösy Kálmán, stroke. Kormányos: Kovács László.)

3. A «Neptum» budapesti evezős egylet «Tisza» hajóval. (Ifj. Ádám Károly, Perger Ignác, Pekár Gyula, dr. Perger Ferencz, stroke. Kormányos: Kleiner Gyula.)

A becskerekieknek a startnál való érthetetlen elmaradása után a verseny csak a temesváriak és a «Neptum» között folyt tovább. Első lett a «Neptum» 6:54 percczel, második a temesvári egylet 7:11 percczel. A becskerekiek recordja: 7:44.

II. A «Neptum» budapesti evezős egylet díja. Clinker single-scutt. Táv 1500 meter.

1. Kovács László, a «Torontál» egylettől.

2. Dr. Ujj József a «szegedi csolnakázó egylettől.

3. Gaal Endre, a «szegedi csolnakázó egylettől.»

Kovács mindjárt a start után föladta a versenyt. Első lett Gaall: 7:23 percczel, második dr. Ujj 7:45 percczel.

III. Clinker Double-scutt. Táv 1500 meter.

1. A szegedi csolnakázó egylet: «Villám» hajóval. (Lambay József, Magyar Endre. Kormányos: Magyar János.

2. A «Neptum» budapesti evezős egylet: «Hableány» hajóval. (Dr. Stettner László, Mészáros Ferencz. Kormányos: Kleiner Gyula.

Első lett a «Neptum», jó második eleven stroke-al s erélyes tempóval a szegedi egylet.

Ime így folyt le az első — hogy úgy mondjuk — európai stílusban tartott verseny Magyarországon. A tizsa

menti egyletek evezésén mindegyikén meglátszott az a rendkívüli szorgalom és buzgóság, melylyel feladatuknak eleget akartak tenni. Persze eddigi elszigeteltségük s a versenyzés hiánya feltűntettek oly hibákat, melyeket a hosszabb gyakorlat s többszöri regatták könnyen kifognak javítani. Ilyenek például a *sliding-en* való úgy nevezett «korán csuszás» tulnyomó kar munka s ennek következtében kevés derék munka. Megjegyezzük még e mellett, hogy a tizsa menti egyletek mindannyian a «régi» strokeban eveztek, — szembeállítva ezt a mi «új» u. n. «angol stroke-unkkal».

Azt hiszem bizvást remélhetjük, hogy a «tizsai regatta szövetségnek» ez nem utolsó regattája, — sőt ellenkezőleg a jövő évek folyamán versenyei egyre nagyobb szabásuak lesznek. Legyen szabad még egy megjegyzést tennünk a regattákra vonatkozólag: ugyanis kívánatos volna, hogy azok a jövőben ne clinker (palánkossal) hanem race-hajókkal tartassanak, mint a hogy ezt a többi európai amerikai és ausztráliai pályákon cselekszik és a mint ezt minden magát komoly sportegyletnek tartó egylet méltósága megkívánja. Kívánatos volna továbbá, hogy ezen regatták június hónapban a nagy bécsi és külföldi regattákkal egyidejűleg tartassanak.

És most itt vagyunk a finish-nél. Le a kékcillagos fehér evezős sipkát s egy háromszoros cheer-t a «Tizsai Regatta szövetségnek» azért a szép augusztusi délutánért. Hurrah, Hurrah, Hurrah!

Pekár Gyula,

a „Neptun” csapat Hármasa

„A győri csolnakázó egylet története”. Sportirodalomunk egy igen becses monographiával gazdagodott ismét: Mihalkovics Tivadar megírta a győri csolnakázó egylet történetét 1877-től 1887-ig. Vidéki sportegyleteink egyik legelőkelőbbje a győri csolnakázó egylet s története érdekes mozzanatokban gazdag, így e kötet igen becses adatokul fog szolgálni Magyarország sportjának történetéhez. A mű írója kiváló társadalmi állásu s általános tiszteletnek és szeretetnek örvendő férfiú Győrött, a sportnak számos ágában igazi kapacitás, de különösen a magyar evező és vitorlázó sport nagyon sokat köszönhet az ő működésének. E lapok hasábjain hat éven keresztül minden számban találkozott nevével az olvasó, mert tevékenysége a sport terjesztése körül sohasem szűnelt. Nem kételkedünk benne, hogy ha Mihalkovics a fővárosban élne, egyik központja lenne az ország sportéletének s ez a sportélet sokkal élénkebb lenne széles hazában, ha több ilyen Mihalkovicsunk volna. Hogy a tollat ép oly jól kezeli Mihalkovics mint az evezőt, ezt olvasóink számos cikkéből tudhatják, melyek lapunkban jelentek meg s most megjelent kötete is csak megerősíti ezt a véleményünket. Az érdekes könyvet melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Miniszteri rendelet

a vitorlás és evezőshajók számára.

Magyarország tavain.

(Folytatás).

6. §. Ha két gőzös ugyanazon vonalon egymással szemben találkozik, egyik a másiknak jobbra tér ki, s azon esetekben, a midőn a hajók a kitérés alkalmával egymáshoz két hajószélességnél közelebb jutnak, mindkét gőzös köteles géperejét lassítani.

7. §. Ha a gőzösök valamely kikötő avagy kiálló közvetlen közelében találkoznak, s a szolgálat úgy kívánja, a kitérés kivételképen balra is eszközölhető. Ezen esetben azon hajó, mely a kiállóhoz közeledik, s melynek

szolgálat a balra térést kívánja, köteles géperezését lehetőleg lassítani s egyúttal a gőzsípalkettős jelzéssel adni, mely jelre a másik gőzös hasonló jelzést válaszolván, gondoskodik, hogy a kitérés balra megtörténhessék.

8. §. Ha két gőzös nyílt tavon egymással szemben párhuzamos, avagy megközelítőleg párhuzamos irányban találkozik és a távolság közöttük a huszszoros hajószélességnél nagyobb, mindkét gőzös a saját irányát követi a nélkül, hogy a kitérés szabályokra figyelemmel lenne.

9. §. Ha két gőzös haladásközben oly közel jut egymáshoz, hogy a rendes kitérés mellett összeütköznenek, mindkét gőzös köteles a gőzsípalkettős jelzést adva, a gőzgépet megállítani, sőt szükség esetén hátra, illetve visszafelé is használni.

10. §. Midőn valamely gőzöst egy másik ugyanazon vonalban haladó gőzös megelőzi, köteles a sebesebben haladó jobbra tartva akként elkerülni a másikat, hogy a lassabban haladó a megelőző gőzösnek baloldalán maradjon el. Ezen szabály alól kivétel nincs, s a lassabban haladó, avagy várakozó gőzös tartozik gondoskodni arról, hogy a sebesebb, vagy haladásban levő gőzös mellette akadály nélkül elmehessen.

11. §. Ha valamely gőzös oly járművel találkozik, mely szabad mozgásában gátolva van, pl. horgonyon áll, avagy kötelest szed be stb. a gőzös tartozik ily járműveket kikerülni, a járművek kötelesek azonban ezt vagy az által, hogy a hajósnak egyike feláll és int, vagy pedig az által, hogy az evezőt felállítják, — jelezni.

12. §. Sűrű ködben avagy sűrű havazásnál, a mikor a látás teljesen korlátozva van, a közlekedés mindennemű járművel tilos; ritkább ködben avagy ritkább havazásnál, a mikor a messzelátás nincs a legkisebb láthatár körére szorítva, a közlekedés meg van ugyan engedve, de a gőzösek tartoznak 5—5 perczenként a gőzsípalkettős jelzést a haranggal, a vitorlás s evezős hajók pedig kürttel, avagy éles hangú síppal jelt adni.

13. §. Éjjel avagy ködben és hóviharban való utazásnál a hajószemélyzet fokozott figyelemmel teljesítse szolgálatát, s az éppen szolgálatban álló egyes egyének kijelölt helyeiket ne hagyják el.

14. §. A gőzhajók tartoznak a vitorlás és evezős járműveket lehetőleg kerülni, s azokat szükség esetén a gőp lassítása által is kimélni.

Másrészt azonban a vitorlás és evezős járműveknek is tilva van a gőzösek útjába vágni, avagy pedig azok előtt 400 méteren belül elhaladni.

15. §. A vitorlászajók a következő szabályok szem előtt tartása mellett tartoznak egymásnak, ha ugyanazon vonalban haladnak, kitérni:

a) a kedvező széllel vitorlázó hajó köteles azon hajónak kitérni, mely szorosan a széllel, (szél ellen) halad;

b) a szorosan balról jövő széllel vitorlázó hajó tartozik a szorosan jobbról jövő széllel vitorlázónak kitérni.

Folyt. követk.

<p>XX</p> <p>Hotel d'Italie Bauer Grünwald</p> <p>Velence</p> <p>a magyarok gyűlhelye.</p> <p>XX</p>	<p>Megvételre (részletfizetésre) kerestetik egy</p> <p>fényképezési készülék</p> <p>melylyel cabinet nagyságu fényképeket lehet előállítani. Ajánlat „Részletfizetés“ cím alatt e lap kiadóhivatalába intézendő, hol a vásárló czime megtudható.</p>
--	---

Tourista-szesz.

Izzadás ellen!

s kiválóan a kéz s a láb nagymérvű izzadásánál s ebből származó kellemetlen szag elhárítbiztos óvására, és gyógyszer a 3. számú

tourista-szesz

alkalmazása egyszerű, hatása meglepő. Egy üveg ára 70 kr.

Kapható Budapesten
a városi gyógyszerertárban
Városház-tér.

Marhamérlegeket és hídmérlegeket elismert legjobb minőségben ajánl

FUCHS G.

első magyar tizedes és százados hídmérleg-gyára Budapest, Károly-körút 1. Telefon-összeköttetés.

Bogdán József
kocsigyártó

ajánlja több százra menő legújabb divatu kocsijait, ugy kész halottas kocsijait a legkedvezőbb feltételek mellett még részletfizetésre is. Gyár: Budapest, IX. Páva-utca 10—12, raktárak: IX., Páva-u. 7. és muzeum-körút 10 és 19.

Tűzijáték

ünnepélyekre. Lámpiónok, léggömbök nagyban és kicsinyben Maly Guidó első magyar Tűzijáték-gyára által IV. ker. Korona-utca 4. Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Egyedül nálam kapható

„Nemzeti Casino“
„Jockey-Club“
illatszerek

GERSTER E. MIKLÓS
illatszer-vegyész

Budapest, V. József-tér 14. sz.
(az arany liliumhoz)

Butor

és pedig háló, ebédlő, salon, és uriszoba valamint egyes egyszerű darabok minden elfogadható áron eladatnak

Koronaherczeg-utca 18.

I. em. ajtó 20.

Hazánk legtöbb sport-egyletének szállítója

Alapított 1846.

SIGMUND JÓZSEF

Alapított 1846.

Rumburgi vászon-, kész fehérnemű-, harisnya-, szövött- és rövidáru nagy raktára
Budapest, IV. kerület városház-utca 2-4. szám. — Telefon 679. szám.

A fővárosi és vidéki iskolákban használt torna-ruházati cikkek

Fiúiskolákban használt torna-cikkek:

ARJEGYZÉKE

Leányiskolákban használt torna-cikkek:

Tricot torna-ingek	6 éves	8 éves	10 éves	12 éves	14 éves	I. Torna-öltönyök (áll: zubbony, öv és nadrágból)	8 éves	10 éves	12 éves	14 éves	16 éves
Vörös-fehér, kék-fehér csikos vagy tiszta fehér rövidujjal	— 50	— 55	— 60	— 65	— 70	Fehéritetlen vászomból díszítve	2.75	3 —	3.50	3.75	4.—
Vörös-kék csikos rövid ujjal	— 55	— 60	— 65	— 70	— 75	Sötétkék vagy más színű flanellből díszítve	4.75	5.50	6.—	6.50	7.—
Vörös fehér, kék-fehér, vörös-kék, fekete-fehér csikos legfinomabb rövid ujjal.....	1.20	1.30	1.40	1.50	1.60	Sötétkék vagy más színű nehéz flanellből díszítve.....	6 —	6.50	7.—	7.50	8.—
Vörös-fehér vagy kék-fehér csikos hosszú ujjal.....	— 55	— 60	— 65	— 75	80	II. Torna-öltönyök (áll: zubbony, öv, szoknya és nadrágból)					
Vörös-kék csikos hosszú ujjal.....	— 60	— 70	— 75	— 80	— 85	Fehéritetlen vászomból díszítve	3.75	4.—	4.25	4.50	5.—
Vörös-fehér, kék-fehér vagy vörös-kék legfinomabb hosszú ujjal	1.35	1.45	1.55	1.65	1.75	Sötétkék vagy más színű flanellből díszítve	6.—	6.50	7.—	8.—	9.—
Flanell torna-ingek						Sötétkék vagy más színű nehéz flanellből díszítve	7.50	8.—	9.—	10.—	11.—
Vörös vagy kék színű	1.30	1.45	1.60	1.75	2.—						

Torna-czipők cérna talppal 65 krtól — 1 frt 20 krig.

Torna-czipők gnmni talppal (felnőtteknek) 3 frittól 5 frt 50 krig.

Sapkák minden színben és változatosságban 45 krtól 2 frtig.

Az 1888. évi szeptember havi Aradon tartott tornász-congressus által elfogadott új torna ingek és övek megfelelő határidőben megrendelés után szállítanak.

Torna-övek gyapjuszövetből minden színben és hosszúságban 65 krtól — 1 frtig.

„ erős vászon vagy gyapju-hevederből. szíjjal vagy patent-csattal 1 frt, 1 frt 25 kr., 1 frt 50 kr., 2 frt, 2 frt 50 kr., **Torna-övek** selyemből 3 frt, 3 frt 25 kr., 4 frtig.

Intézeti (beutlakó) fi- és leány-növendékek szabályszerint előírt fehérnemű és ágyneműt a legbb minőségben jutányos áron szállítom, s e tekintetben ajánlom az érdeklődőknek nagy árjegyzékem megrendelését.

Előfizetési díj:
 Negyedévre . . . 1 frt.
 Félévre . . . . . 2 frt.
 Egész évre . . . 4 frt.
 —
 Egyes szám: 20 kr.
 —
 Hirdetések felvételnek
 a kiadóhivatalban.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ   PORZSOLT KÁLMÁN

Megjelen havonként kétszer.

Szerkesztőség
és

kiadóhivatal:

Budapest, VIII. kerület,
Röck-Szilárd-utca (ezelől
lőlt Bodzafa-utca) 4 sz.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmentetlen leveleket
nem fogadunk el.

Az „Achiles” Sport-Egylet, az „Aradi Korcsolyázó-Egylet”, a „Balaton-Egylet”, a „Beregszászi Korcsolyázó-Egylet”, a „Budapesti, hegyvidéki turista-Egylet”, a „Budapesti Korcsolyázó-Egylet”, a „Budapesti Torna-Egylet”, a „Budapesti Vasparipa-Egylet Előre”, a „Budapesti Sport-Club”, a „Debreczeni Korcsolyázó-Egylet”, a „Debreczeni Torna-Egylet”, az „Egyetemi Athletikai Club”, „Első Magyar Vivő-Egylet”, az „Érsekújvári Vivő- és Torna-Egylet”, a „Fertői Csónakázó-Társaság”, a „Győri Csónakázó-Egylet”, a „Kassai Korcsolyázó-Egylet”, a „Kolozsvári Athletikai Club”, a „Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet”, a „Főv. Vivő-Club”, a „Körmendi Athletikai Club”, a „Kunszentmártoni Csónakázó-Korcsolyázó-Egylet”, a „Magyar-Óvári Torna- és Vivő-Egylet”, a „Magyar Velociped-Club”, a „Marosvári sárhelyi kerékpár-Egylet”, a „Makói torna-Egylet”, a „Maros-Vásárhelyi Korcsolyázó-Egylet”, a „Lévai Torna- és Vivő-Egylet”, a „Lőcsei Korcsolyázó-Egylet”, a „Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet”, a „Nagy-Bányai Korcsolyázó-Egylet”, a „Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet”, a „Nagy-Kanizsi Torna-Egylet”, a „Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet”, a „Nemzeti Hajós-Egylet”, a „Neptun Budapesti Evező-Egylet”, az „O-Becsei Kerékpár-Egylet”, az „Ó-Budai Torna-Egylet”, a „Pannónia Csónak-Egylet”, a „Pécsi Athletikai Club”, a „Pozsonyi Hajós-Egylet”, a „Pozsonyi Torna-Egylet”, a „Privigyei Korcsolyázó-Egylet”, a „Rimaszombati Korcsolyázó-Egylet”, a „Sátoralja-Ujhelyi Korcsolyázó-Egylet”, a „Salgó-Tarjányi Vasparipa-Szövetkezet”, a „Selmeczi Akadémiai Athleta-Club”, a „Soproni Korcsolyázó-Egylet”, a „Szabadkai Torna-Egylet”, a „Szarvasi Korcsolyázó-Kör”, a „Szegedi Csónakázó-Egylet”, a „Szegedi Korcsolyázó-Egylet”, a „Szegedi Torna-Egylet”, a „Székely-Udvarhelyi Korcsolyázó-Egylet”, a „Székesfehérvári Korcsolyázó-Egylet”, a „Temesvári Korcsolyázó-Egylet” és az „Ujvidéki Kerékpár- (Bicycle-) Egyesület”, a „Pápai korcsolya-Egylet”, a „Torontál korcsolyázó- és hajós-Egylet”, „Magyar sport-club”, „Szegedi kerékpár-Egylet”, „Sportkedvelők köre”

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarországon összes tanintézetének.

T. előfizetőinket

kérjük az 1889-ik év harmadik negyedének elején előfizetéseik megújítására.

Előfizetési díj:

negyedévre . . . . . 1 frt
 félévre . . . . . 2 frt
 egész évre . . . . . 4 frt

Az előfizetés a „Herkules” kiadóhivatalába (Budapest, Röck-Szilárd-utca 4.) legcélszerűbben postautalványon küldhető.

A „Herkules” tek. szerkesztőségének!

Van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy f. hó 11-iki választmányi ülésünkön becses lapját hivatalos közlönyünknek választottuk.

Mély tisztelettel

Riedl Nándor,

a Sport-kedvelők köre titkára.

Tornatanítás iskoláinkban.

Aradi kir. főgymnásium; állami főreáliskola és állami tanítóképződe.

A tornatanár neve: Nagy Sándor.

Képesítése: Három oklevele van; az első népiskolákra jeles eredménnyel, a második középiskolákra jó eredménnyel, a harmadik tornaegyletekre és minden rangu

és nemü iskolákra mindenből kitünő eredménnyel. Okleveles tűzoltó.

Fizetése: 1320 frt.

Heti óráinak száma: 31.

A tornázó növendékek száma: A főgymnásium létszáma: 342, a főreáliskoláé 158, a tanítóképződeé 70, a tanítóképződe gyakorló iskolájáé 53 összesen 623.

A torna alól fölmentettek száma: az összes intézetekben: 7

Tornaszerek száma: 372 drb. A tornaterem gazdagon föl van szerelve.

Milyen a tornázó helyiség? 24 m. hosszú, 10 méter széles és 10 méter magas; terület: = 240 □ méter.

A növendékek előhaladása: áltaiában jó.

Rendeznek-e tornakirándulások? Igen gyakran, kapcsolatosan a földrajzi és természetrajziakkal is, mely alkalommal labda- és tornajátékok, birkózás stb. rendeztetik.

Rendeztetnek-e versenyek? Igen és pedig futás, magas és távolság ugrás és mászás.

Tartatnak-e katonai gyakorlatok? Igen.

Minő tornászati könyvek vannak a tanári könyvtárban? Következő szaklapok járnak: Tornaügy, Herkules, Deutsche Turnzeitung. Az intézetek mintegy 30 drb. kitünő szakkönyvet, saját könyvtárban pedig az összes magyar torna szakműveket, ezen kívül a legkitünőbb német és francia műveket mintegy 50—60 darabot foglal magában.

Jegyzet. Az aradi tornaegylet ministeri engedéllyel használja a lyceumi tornacsarnokot, melyért öltöző szobát és tornaszertárat épített és a tornaszerek szaporításához arányosan hozzájárul.

Nagy Sándor,

lyceumi tornatanár, az aradi tornaegylet titkára és művezetője.

A budapesti áll. polg. iskolai tanítónőképző intézet torna-szakkörének szervezete.

(Kiadott a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister 23,695 sz. a. kelt rendeletével.)

(Vége.)

C. Szergyakorlatok.

I. Ugrógyakorlatok. (Ugrás.)

A szabadugrások célja nem katározott távolság vagy magasság elérése, hanem biztos felugrás, szép fesz-telen testtartás a repülés közben, könnyed leugrás.

Ugrások helyből, különféle állásokból, össze-ötve láb- és karműködéssel és fordulatokkal; ugrás és szökdelés egy ugrószekrényről a másikra, a szekrények különféle vonalakban felállítva.

Ugrás iramodással; egyenes és rézsutos iram; egy és két ugrószekrény átugrás; kargyakorlat a repülő helyzet alatt és a leugrással egy időben: labdafogás.

Ugrófutás 3—4 ugrószekrényen át, ugrólépéssel egyenes és körvonalban és össze-vissza.

Ugrás, szökdelés és átfutás a lengő kötél alatt és fölött.

Ugrási, szökdelési és futási gyakorlatok rövid lengő-kötéllel és nádpálczával.

II. Gyakorlatok függésben.

a) *viszintes létrán*: a gyakorlatok csak nyújtott függésben.

Fogáscsere, függéscsere, függeszekedés, lóbálás, körzés.

b) *Rézsutos létrán*: az alsó oldalon gyakorlatok függő állásban, lábgyakorlatok függésben, lóbálás, függeszekedés lendület nélkül és lóbálással átmenet egy oldalról a másikra.

c) *Gyűrűhintán*, a háromféle alkalmazandó magassága szerint.:

Ugrómagasságban: lábgyakorlatok függésben, lóbálás előre hátra, oldalt és körben.

Érintő magasságban: a hintázás különféle lépésekkel és fordulattal. Felgörve a hajlított függésbe huzódás.

Vállmagasságban: a gyakorlatok függőállásban

d) *Körhintán*:

1. gyakorlatok helyben — a középben vagy a körvonalon állva — függő állásban;

2. gyakorlatok körben: járás, futás, szökdelés repülés.

III. Gyakorlatok támaszban.

1. *Támaszfa*: Felugrás mellső és hátsó támaszba. Támlázás oldalt. Mellső-, hátsó- és oldalt fekvőtámasz.

IV. Lebegő gyakorlatok. (Lebegés)

1. *Lebegő gerendán*: lebegő járás, mint természetes- és műjárás fel- és lelépni és ugrani. Fordulatok járás-közben; labdafogás; kitérés. A gerenda lejtős állásban; csak az alapjáras.

*

Az előlirt gyakorló-anyag beosztása egy-egy tanévben a tanár belátásától függ, tekintve a szükségelt gyakorlatokat és a növendékek haladottságát.

A fő szempontok:

I. év: A gyakorlatok és részeik felfogása és lassu kivitele.

Cél: Erőszerzés és kellő ügyesség.

II. év: Nehezebb és hosszabb gyakorlatok.

Cél: Kitarás.

III. év: Könnyedség és tetszetős mozdulatok; feltétlen uralom a test minden része fölött.

A testgyakorlás tanításából kifolyó utasítások a gyakorlati életre.

b) A tornázás és tornatanítás elmélete és gyakorlata.

II. évfolyam, heti 1 óra.

A testmozgás boncz- és élettana. Ismertetendők a csont-, szállag-, izüleg-, izomtan főbb fejezetei, a vérkeringés szervei, a mennyiben a mozgás élettanának megértéséhez szükségesek. Világos képet kell adni nemcsak az egyes izület alakjáról, hanem annak működéséről is. Meg kell értetni a mozgás hatását a csont- és izomrendszerre; a vérkeringésre, lélegzésre, az idegrendszerre, a légzésre, az idegrendszerre és a többi szervek működésére.

III. évfolyam, heti 2 óra.

A tornázás fajtái. A rendgyakorlatok, szabadgyakorlatok és szergyakorlatok főfajtáinak ismertetése. A tornajátékok. A tornahelyiségek megválasztása, építése és berendezése. A tornaeszközök készítése módja. A tornatanítás, különösen a leányok tornatanításának alapelvei. A tornatanítás elrendezésének szabályai. A gyakorlatok vezetése és vezénylése. Taniási terv és anyagbeosztás. Vizsgálat és osztályozás. Egy-egy órai gyakorlati tanítás. Ezzel kapcsolatosan a leányok tornatanítására vonatkozó hazai kézi- és vezérkönyvek ismertetése.

5. Képesítő vizsgálat

A tanítónőképzésben évenként tartott polgári iskolai tanítónői képesítő vizsgálatok alkalmával a tornaszakbort elvégzett növendékek a tornatanításból is képesítő vizsgálatot tesznek.

A vizsgálat a polgári iskolai tanítónői vizsgálat bizottság egy albizottsága előtt teendő le, melynek elnöke a képezde igazgatótanácsának egyik tagja. Az albizottság áll a vallás- és közoktatásügyi magy. kir. minister által kiküldött biztosból, boncz- és élettan és tornázás tanáraiból.

A vizsgálat követelményei:

a) a tornázás köréből veendő valamely tárgyról 2—3 óra alatt készitendő zárthelyi írásbeli dolgozat;

b) a tornázás és a tornatanítás elmélete a torna-szakkör tantervének terjedelmében;

c) gyakorlati tornázás (szabad-, rend- és szergyakorlatok);

d) gyakorlati tornatanítás.

A kik a vizsgálatot sikerrel letették, a polgári leányiskolák tornatanítására külön oklevelet kapnak.

A vizsgálat egyéb részleteire és a díjakra nézve a polgári iskolai tanítónői képesítő vizsgálatra nézve fennálló szabályok és rendeletek irányadók.

Budapesten, 1889. évi június hó 4-én.

Gróf Csáky Albin,

vallás- és közoktatásügyi minister.

Labdajáték.

A longa metának következő leírását vesszük egy középiskolai tanulótlól:

Tekintetes Szerkesztő ur!

A «Herkules» 13. számában megjelent egy tárcza, a melyben a pápai deákok által játszott «longa méta» van leírva. Én a pozsonyi királyi főgymnasiumban

végeztem a három alsó osztályt s mi is nagy kedvvel jártunk ki labdázni és rendesen a longa metát játszottuk, melyet itt leírok.

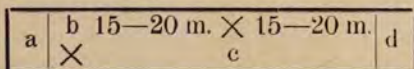
A játék általában megegyezik a pápaiak játékának első fajával, de a pozsonyiak két, sőt ha sokan vannak, három dobót (főmétás) is vála ztanak. Az egyiket a méta egyik oldalára (az ugró metától 40—50 méternyire), a másikat a másik oldalára állítják, egymástól 30—40 méternyire. Ha három főmétás van, az egyik oldalra kettőt állítanak; persze az egyoldalon levők egymástól 60—80 méternyire vannak. A méta 120 méter hosszú; játszó pedig 20—30-an. Mikor a játszó (a bentlevő nyertes pártot „játszóknak“, a kintlevőket, az adogató és főmétások kivételével, „kutyák“-nak hívják) ki- vagy beszaladnak, a kutyák a labdát annak a főmétásnak adják, a ki a külső vagy a belső méta felől áll, a szerint, hogy a játszó honnan jönnek. Így azután az az érdekes a játékban, hogy a futóra háromszor is rádobhatnak, míg célját eléri és pedig következőképen: ha az első dobó elhibázta, a kutyák felkapják a labdát és a másik főmétásnak adják, ha az is elhibázta és van harmadik, akkor annak adják a labdát. Ha a három közül egy talál, a játék meg van nyerve. Más szabályok szerint mind a három főmétásnak meg kell hogy valakit dobjon, mert csak akkor van a játék megnyerve.

Ha kevesebben voltunk, akkor csak egy főmétás volt és a méta is rövidebb volt.

Az első fajtát „longa metának“ vagy röviden „longá“-nak hívják, a másodikkéfélet (egy főmétással) „mété“-nak.

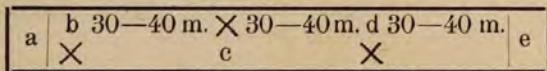
Hogy félreértés ne támadjon, le is rajzolom a métaikat.

Egy főmétással:

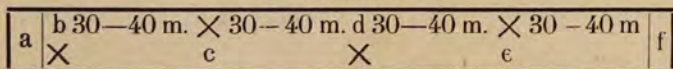
a = kiütő vagy belső méta, c = főméta, b = kiugró méta, d = külső méta.

2 főmétással:

a = belső méta, b = ugró méta, c, d = főméta, e = külső méta.

3 főmétással:

60—80 méter.

a = belső méta, b = ugró méta, c, d, e = főméták, f = külső méta.

Burián Gyula,

abpesti reform. főgymn. VI. o. tanulója.

Gyermek-játéktér. Ugy a fővárosi, mint a vidéki szülők és tornatanárok példát vehetnének a kis Krems községtől. Itt a polgárok, a tornatanár buzdítására, egy nagy gyepes területet kerítettek be játéktérül a gyermekek számára. A téren még kuglizó is van berendezve s a város minden fiu- és leánygyermeké ingyen látogathatja a játéktérét.

Tornatanár vivó leczkéi. Szolnokon az ottani főgymnasium okleveles tornatanára Halácsy Antal a télen vivó tanfolyamot nyit, mely hat hónapon át fog tartani, a viváson kívül a tornát, velocipedézést és ökölvívást is tanítja úgy felnőtteknek, mint gyermekeknek. Tornatanáraink az ilyen tanfolyamokkal sokat lendíthetnének saját helyzetük ügyén is, meg a sport ügyén is.

TURISTA SPORT.

Turista-sport a Tátrában.

(Maklárháza képével.)

A Kárpátok turistáinak Mekkája a Magas Tátra s az ide zárandokló turistáknak egyik legkedveltebb kiinduló pontja Maklárháza, melyet itt sikerült képben mutatunk be olvasóinknak.

Még csak nem rég ideje, hogy fölkapták ezt a kis turista-telepet s már is szép virágzásnak indult. A kik nagy tourokat akarnak tenni, itt alkalmas pihenőre és felszerelő s kiinduló állomásra találnak.

Minekutánna nincs oly költői toll a világon, mely vissza tudná adni a fenyves levegőjének üdeségét s a nyomdafesték legkevésbé alkalmas arra, hogy a fenyvesek illatáról fogalmat adjon, így nem is kíséreljük meg hosszasan leírni a Maklárházán s vidékén töltött napok kellemeit, hanem egyszerűen ajánljuk turistáinknak, hogy menjenek Maklárházára, mely méltán vetekedhetik az Alpések bármely turista-telepével.

A Mont-Blancot az idei nyáron 37 turista mászta meg. A turisták közül 5 amerikai, 11 angol, 7 francia, 6 német és 8 olasz. A mióta Sausure, Balmat vezető kíséretében 1687-ban először mászta meg a hegyóriást, azóta már kétezeren, köztük hölgyek is, megtették ezt a hatalmas kirándulást.

A német és osztrák Alpes-egyletek idei nagygyűlésüket e hó 9-én tartották meg Bozenben, Tirol e kies helyén.

ATHLETIKA.

Az összes magyar sportsmanek figyelmébe!

A «Magyar Sport-Club» kibérelte egyleti helyiségül Fodor Károly műgyetemi vivótanár most megnyitott óriási vivó termét, melyhez hasonló nagyságra és berendezésre egész Európában nincsen. A club tagjai hetenként há-

romszor, még pedig hétfőn, szerdán és pénteken esti 8-tól 1/2 10 óráig rendszeres vívó oktatásban részesülnek s ezenkívül a tagok minden nap d. u. 3-tól 4-ig vivhatnak magánygyakorlatul. Az esti oktató órában a művezető Fodor vívótanár felszereléseit használhatják minden külön díj nélkül, de a kik saját szereikkel akarnak vivni, a club gondoskodott arról is, hogy teljes vívó felszerelést a tagok részletfizetésre vásárolhassanak. A club tagjai ezenkívül díjtalanul kapják a club hivatalos közlönyét a «Herkules»-t, résztvehetnek a minden hó első vasárnapján rendezendő mulatságon, mely felolvasásokkal és házi versenyekkel lesz egybekötve, — valamint a club elnöksége gondoskodik arról is, hogy a tagok mindazon kedvezményekben részesüljenek, a melyekben más társas egyletek, így kedvezményes fürdő-jegyek, mücsarnok-jegyek stb. A club helyiségébe napilapok és hetilapok is járnak a tagok használatára. A clubhelyiség pedig az óriási vívó termen kívül külön olvasó szobával, öltözővel, fürdőszobával, zuhanynyal, véitőcipédekkel és rendszeres tornaszerekkel van ellátva.

Mind e kedvezményekért a rendszeres tagok havi 2 forintot fizetnek, az alapítók pedig egyszersmindenkorra 50 frtot. A pártoló tagok évi 3 frtot fizetnek, de a vivásban részt nem vesznek.

A Magyar Sport-Club a viváson és tornán kívül mindég a szezonnak megfelelőleg, az összes sport-nemeket üzi.

A főváros intelligens közönsége tisztelettel meghívattik az egyleti helyiség megtekintésére, mely e czélra reggeltől estig nyitva áll. Tagul minden tisztességes ember fölvetetik; ilyenül jelentkezni lehet az ideiglenes elnök-nél (Porzolt Kálmán naponta d. u. 1—2-ig a «Herkules» szerkesztőségében s este 1/2 7—8-ig a «Nemzet» szerkesztőségében Ferencziek tere Athenaeum-épület) vagy a művezetőnél az egyleti helyiségben: Koronaherczeg utca 3. Trattner-Károlyi-ház.

A vívó-szezon október 2-án esti 8 óra kor veszi kezdetét! Belépni az év bármely szakában lehet.

A Magyar Sport-Club tagjai fölkéretnek, hogy pontos czímüket küldjék a „Herkules“ kiadóhivatalába hogy a lapingyen küldése iránt intézkedni lehessen!

Kolozsvári Athletikai Club.

1889. évi őszi versenyek versenypropozíciói.

A) Bajnoki kerékpár-verseny.

Hegyre föl.

Verseny ideje: 1889 október 5. d. u. 4 óra. Jelentk. határidő: 1889. szeptember 28. Távolság: 7 kilométer. Az indulási pont magassága 183 m., a czélpont 1. sz. feletti magassága 358 m., a pálya emelkedése 175 méter, Emelkedés kméterenkénti átlagban 25 m. Tét: 5 frt. bánt 10 frt. Indulási pont: a feleki uton levő 152 kió-

méter-kő. Czélpont: a feleki tetőn levő kereszt. Versenyezhetnek a club tagjain kívül a hasai sport-egyletek ama tagjai, kik a club versenyszabályai szerint versenyképesek. Díjak: a ki elsőnek, folytonos hajtással, leszállás nélkül éri el a czélt, nyeri a) «K. A. C. kerékpár bajnoka a hegyre hajtásban» czímet, melyet a következő versenyen megvédeni tartozik s a melylyel ennelfogya az alapszab. 41. §-ában irt tiszt. tagság egybekötve nincsen. Ezenkívül b) ezüst érmet kap. Továbbá a tagok részéről a lejáult következő értékű tiszt. díjakat nyeri: c) a Bartha Gergely, L. Benke Ferencz, J. Kaszás István és Stampa Keresztély clubtagok 50 50 forint értékű tiszt. díjait, azzal a megszorítással, hogy a Bartha G. díj csak a club bicycl. körének jelenlegi tagjai közül magas gépen győzőnek, a L. Benke F. díj hasonlóképp csak az esetben adható ki, ha a győző a K. A. C.-nak tagja. Minden versenyző, ki a pálya felén túl levő u. n. utász-házat folytonos hajtással eléri, bronz érmet, a ki pedig a czélpontot eléri, ezüst érmet nyer. A legtovább vezető tiszteletdíjat kap. Az összes versenyzők egyszerre indulnak. A verseny egy jelentkezővel is megtartatik. Indulni lehet minden jelenleg használatban levő kétkerekű, egy üléses géppel.

B) X. Nyilvános viadal.

Verseny ideje: 1889. október 6. vasárnap d. u. 4 óra. Jelentkesési idő 1889. szept. 28. szombat d. u. 6 óra. Versenyhelyek: a sétatéri gyakorló és verseny-helyek.

I. Bajnoki versenyjárás. Első vetélkedés a «bajnok» czímért. Győztes, ki egy óra időköz alatt a legnagyobb távolságot járja be. A bajnokjelöltség föltétele, hogy a győző a kitűzött egy óra alatt legalább 10,000 méternyi utat járjon be. Ha az eredmény ezen alul marad, akkor a verseny csak egyszerű versenynek fog tekintetni. Díjak: 1) Az első ezüst érmet és bajnokjelöltséget nyer. Ha az eredmény a bajnoki mértéken alul marad, a bajnokjelöltség elesik, de az érem kiadatik. A harmadik vagyis döntő győzelem díja arany érem, ezüst serleg és „bajnok“ czim. Bajnokká csak az lehet, ki a legkisebb 10,000 méternyi távolságot három egymásután következő versenyen bejárja. 2) A második ezüst érmet, 3) s harmadik bronz érmet nyer. 4) Minden versenyző, ki a kitűzött egy óra alatt 8,500 méter távolságot bejár, bronz érmet kap. A kik egy óra letelte előtt elállanak, nem díjaztatnak. Az egy óra letelte lövéssel fog jeleztetni, melynek hallatára minden versenyző megállani s mindaddig helyén maradni, míg az igazlító a megállás helyét igazolta. A ki a jeladásra meg nem áll, vagy a megállás pontját az igazolás előtt elhagyja, disqualificaltatik. (Jogában áll azonban a megállás helyét — mielőtt az igazlító igazolná, — két bizalmi férfi által megjelölletni. Holt verseny esetén az illetők egy hét lefolyása alatt 1000 méternyi pályán ujjlag megmérközni kötelesek. A ki e döntő küzdelemre meg nem jelenik, elsőszere való igényét elvesztvén, mint második fog díjaztatni.

II. Bajnoki távolugrás. Második vetélkedés a „bajnok“ czímért és a vándordíjért. Védő: Göllner Béla bajnokjelölt 1) A bajnoki mértéket 570 cmtr távolságnak átugrása képezi. Ha a legnagyobb ugrás is ezen alól marad, akkor az csak egyszerű győzelemnek fog betudatni bajnokjelöltség nélkül. Díjak: Győztes, ha a bajnoki mértéket elérte, a club ezüst érmet, a vándordíjat és a bajnokjelöltséget nyeri, illetőleg megtartja. A harmadik, döntő győzelem díja: arany érem, ezüst serleg 90 frt értékben és „bajnok“ czim. 538 cmtrnyi távolságnak átugrása ezüst éremmel, 507 cmtrnyi távolságnak átugrása bronz éremmel díjaztatik.

III. *Súlyemelés.* Nyílt verseny. Nevezhetnek a K. A. C. tagjain kívül oly amateur-ök, kik a Club két tagja által ajánlatnak. Az emelés 25 és 50 kilogrammos súlyokkal akkép történik, hogy a versenyzők a vasrudakat nyújtot: karokkal előbb a mellre, ó fej felé s onnan ismét alsó tartásba viszik vissza. Lendítéssel, vagy a lábak hajlításával elősegített emelések nem számitanak. Miuden versenyzőnek 15—15 emelést kell a 25 klgrammos rudat legtöbbször s legszabályosabban emelte föl. Holt verseny esetén a kisebb súlyu ruddal döntenek el a küzdelem. Díj: bronzérem és tiszteletdíj, mely előbbi azonban csak hazai sportegylet tagjának adatik ki.

IV. *Magas ugrás rudnál.* Nyílt verseny. Nevezhetnek a K. A. C. tagjain kívül, a hazai sport egyletek tagjai. Díjak: Tiszteletdíj; 280 cmtr magasságnak átugrása ezüst éremmel, 250 cmtr. magasságnak átugrása bronz éremmel díjaztatik.

V. *Súlydobás* Díj: bronzérem, 10 m. felül ezüst érem.

VI. *Birkózás.* Díj: bronz érem.

VII. *Síkverseny.* Távolság 1000 méter. Díj: elsőnek bronzérem.

VIII. *Síkverseny.* (Handicap). Távolság 2000 méter. Díjak: I. ezüst, II. bronzérem. Jegyzet. A III.—VIII. versenyekre a M. A. C. tagjai is jelentkezhetnek.

IX. *Növendékek versenye.* Távolság 200 méter. Díjak: I. II. beérkezőknek tiszteletdíj. Versenyezhetnek a helybeli tanodák 14—16 éves növendékai, a Club egy tagjai által ajánlatnak. Jelentkezés a helyszínen

X. *Bérekpár versenyek.* Vendégek nem K. A. C. tagok számára: (vers. viad. szab. 17. §. b.)

1.) *Síkverseny.* 10 kilométer. Mindenféle gépekkel, (magas Safety, utazó vagy versenygéppel.) I. ezüst érem és tiszteletdíj, a II. ezüst érem, III. bronz érem.

2. *Recordverseny* 1 kilométer. Record 1 p. 50 mp. Mindenféle géppel (mint fenebb). I. ezüst érem és tiszteletdíj, különben tiszteletdíj.

3. *Műverseny,* vetélkedés a bicyclen és monocyclen, nyitva minden amateurnek. A legjobb jutalma ezüst érem és tiszteletdíj. 1. 2. 3-nál tét versenyenkint két-két frt, bánatpénz 3 frt. Részt vehetnek K. A. C. tagok is.

K. A. C. tagok számára.

4. *Safety verseny.* 2 kilométer. I. ezüst érem, II. bronz érem. versenygépek is.

5. *Handicap verseny.* 5 kilométer. Csak magas utazó gépekkel, versenygépek kizárva, I. ezüst érem és Stampadíj, II. bronz érem.

6. *Rover tandem (kétüléses) verseny.* 3 kilométer, I. ezüst érem, II. bronz érem.

7. *Lassu kerékpár verseny.* Versenyezhetai minden kétkerekű géppel. Az utolsónak beérkező díja: bronz érem.

XI. *Vigasz verseny.* Futás 100 m. síkpályán. Részt vehetnek, kik e viadalon versenyeztek, azonban díjat nem nyertek. I. tiszteletdíj.

C) 120 klmteres bajnoki versenygyaloglás.

Harmadik vetélkedés az erdélyrészi bajnoksáért.

(Nyíltverseny. Verseny. viad. szab. 17. §. b.) Verseny napja 1889. október 8, kedd délután 4 óra. Jelentkezési határidő: szept. 28, szombat délután 6 óra. Bánatpénz 1 frj. Indulási pont: Kolozsvár-tordai országútban a 179. klmnél. Pálya: a torda-nagyenyed-gyuláfehérvár-szászvárosi országút. Célpont: Szászvárosban a várkapu. Védő Mossóczy Sándor, „Erdély bajnok-gyaloglója“ 1888—89.; a K. A. C. tagja. Kihívók lehetnek: a K. A. C. tagjai és a Kolozsvári Athletikai Club részéről meghívott erdély-

részi testgyakorlati s sportegyesületek szabályaink szerint versenyképes tagjai. Három versenyzővel a verseny megtartatik. Díjak: Az első beérkező „Erdély bajnok-gyaloglója“ czimét nyeri, mely évenként megvédendő s mellyel a club tiszt. tagsága egybekölte nincs. Továbbá nyeri a „Szászvárosi hölgyek“ I-ső díját. Ezenkívül, ha a pályát 16 óra alatt, átlag 1 klm. 8 p. a tesz meg nyeri a club arany érmét; ha pedig ez eredményt nem éri el, ezüst érmét kap. A második beérkező a „Szászvárosi hölgyek“ I-ső díját s ezüst érmét kap, a harmadik beérkező pedig ezüst érmét, ha az első beérkező után 1 órán belül ér a célhoz. — Ezekon kívül azok, kik az első beérkezése után 5 órán belül érnek a célhoz, bronz érmét nyertek. Menetközben igénybe vehető pihenő tanyákról a verseny intéző bizottság gondoskodik. Ezek jegyzéke a versenyzőknek a bejarandó nttérképi vázlatával együtt, a melyen az utbaeső pihenő tanyák is kitéve lesznek, az indulást megelőzőleg fog átadatni. A jelentkezésnek tartalmaznia kell a jelentkező vezeték- és keresztnévének, polgári állásának és lakhelyének, valamint annak a testgyakorlati vagy sportegyletnek a megjelölését, a melynek az illető tagja. A jelentkezéshez 1 frt bánatpénz csatolandó, mely összeg azoknak, a kiL a versenyben részt vettek, visszaadatik. A meghívott egyletek kebeléből jelentkező tagok tartoznak tagsági minőségükről, valamint arról, hogy a versenyben való részvétel ellen akadály fenn nem forog, nevezé-ükhöz az illető sportegylet által kiállított igazolványt mellükelni. Versenyzők részéről netalán teendő panaszok a legközelebb ért versenybizottsági tagok, valamint a beérkezés után a Sz. A. C. versenybíróóságának nzonnal bejelentendők. A díjak a verseny befejezése után tartandó ünnepélyen osztatnak ki. Az erdélyrészi bajnoksáért való további vetélkedések ezen, vagy hasnáló pályán s a főpontokat illetőleg ugyan ezen feltetelek mellett fognak megtartani. A díjak s az azokhoz kötött időmegállapítását azonban a versenybizottság magának fentartja.

D.) *Versenygyaloglás Kolozsvárról—Apahidáig és vissza.* — (Zártverseny.)

Verseny napja: 1889. november 2-án vasárnap d. e. 9 óra. Jelentkezési határidő 1889. okt. 26. szombat esti 6 óra. Távolság: 30 klm. Indulási és beérkezési pont. a kolozsvári főteri oszlop. Apahidán lobogó fogja jelezni a forduló pontot. Díjak: I. bronzérem, II. tiszteletdíj. Jelentkezhetnek, a kik a club versenygyaloglásain díjat még nem nyertek.

E.) *Vívóversenyek.*

A versenyek ideje: 1889. decz. 15. vasárnap d. u. 4 óra. A jelentkezési határidő: 1889. decz. 7. szombat este 6 óra. A versenyek helye: a kolozsvári tornavívó-épület terme. Tét: a K. A. C.-on kívül álló jelentkezőkre nézve 1 frt. Jelentkezhetnek az I. II. számú versenyekre a K. A. C. versenyképes tagjain kívül a kolozsvári tornavívoda tagjai, valamint amateur vívók közül, a kik a club viadalszabályai szerint versenyképesek.

I. *Kardvívás:* I. díj ezüstérem. II. díj: ha legalább hatan mérkőznek, bronzérem. Klubon kívül álló győzőknek tiszteletdíj.

II. *Tőrívás:* I. díj: ezüstérem. II. díj: ha legalább hatan mérkőznek, bronzérem. Klubon kívül álló győzőknek tiszteletdíj.

III. *Ökölvívás:* Díj bronzérem.

Általános határozatok.

1. A verseny-propozíciókban fel nem elített részletekre nézve a club viadal- és versenyszabályai irányadók.

2. Minden verseny csak akkor tartatik meg, ha jelentkezők száma egygyel több a díjak számánál. A record versenyeket e szabály nem érinti.

3. A ki háromnál több versenyre jelentkezik, a hárman felül minden egyes verseny után 1 forint tétet fizet.

4. A jelentkezések a v. és v. szabályokban kívánt módon minden versenyről külön killitva s borítékba téve, a jelentk. határidőkön belül, Kuskó István clubtitkárnak (Kolozsvár, Trencsintér, erdészeti palota, este a gyakorló helyen adandók át.

Kolozsvártt, a Kolozsvári Athletikai Club versenybizottságának 1889. aug. 27-én tartott gyűléséből.

Kuskó István,
titkár.

Br. Jósika Gabor,
b. elnök.

Tájékoztató:

A százvárosi Athletikai Club I. nyilv. viadalának versenysorozata a következő: 1) távolugrás, 2) magas ugrás, 3) síkversenyek, 4) súlyemelés, 5) súlydobás, 6) birkozás. 7) növendékek versenye, 8) vigasz verseny. Részt vehetnek a Sz. A. C. és K. A. C. tagok. Jelentkezési idő szept. 30. Jelentkezések a Sz. A. C. titkárához Báthori Gyula urhoz adandók be. Versenynap okt. 9. d. u. 4 óra, hely várkert. Részletes és hivatalos propeoziciók a Sz. A. C. által fognak kiadatni.

A vivás a külföldi egyetemeken.

Multévi tanulmányutamat Bécsnek vevén, ott töltött időmnek legnagyobb részét az egyetemi vivóinté-

zet tanulmányozására szenteltem. A mint már a czim is mutatja, magában az egyetemi épületben van a vivóterem, melyben az egyetemi hallgatók igen csekély díj mellett, a tandíj mentesek ingyen rendszeres fizetéssel bíró vivómester által alapos oktatásban részesülnek és így nem is csodálható, ha ennek alapján Hantmann, az egyetemi vivómester feliratot intézett a bécsi egyetemi tanácshoz, hogy tekintettel a vivóoktatásban részesülni óhajtó egyetemi hallgatók szaporodására, még egy egyetemi vivóintézetet létesítsen és annak vezetésére még egy vivómestert nevezzen ki. De hány százra rug még azon egyetemi hallgatók száma a kik mint egyes diákegyesületek, „Burschenschaftok“ tagjai saját helyiségükben üzik a vivás nemes sportját.

Ép így Prágában és Drezdában biztos alapra fektetett existenciája van a vivás tanításnak, a mennyiben Prágában a csehországi helytartóság Hergstelt, a ki a megboldogult Rezső trónörököszt is oktatatta a vivásban, „Landesfechtmeister“ czimmal és oly hatáskörrel ruházta fel, hogy kötelessége a prágai egyetemen és felsőbb tanintézetekben a vivást tanítani valamint a többi csehországi vivóintézetek létesüléséről és azok haladásáról gondoskodni, miért 1800 frt rendes évi fizetést huz. Drezdában Seinische müegyetemi vivómesternek a müegyetemi épületben levő vivótermében ottlétem alkalmával több mint 400 vivója volt. De van Drezdának még egy intézete, a mit sajnos, mi nélkülözünk, az u. m. „Turn- und Fechtlehrerbildungsanstalt“, a hol a tornatanítás képesítésével együtt a vivótanári oklevél is kijár, a minek az a czélja, hogy a tornatanár már a középiskolákban is tanithasa már a vivást.

A lipcsei egyetemi vivóterem egyike a legnagyobbaknak. A Roux-dinasztiai örökli már évtizeeek óta a vivómesteri állást. Az egyetemi épületnek nagy részét elfoglalják az óriási vivótermek, melyeknek pazar kiállítása és szakértelemről tanuskodó berendezése, a tanításhoz és gyakorláshoz szükségelt minden kigondolható szernek bősége még az e téren jártasokat is bámulásba ejti. Ilyen berendezésű intézetben, hol ily nagy mennyiségű tőkebefektetés van, hol a szerek halmaza vagyont érő, nem ts csoda, ha a vivás elsajátlása már kötelezővé vált. Az egyetemi hallgatóknak a Burschenschaftokba való belépése itt a nagyban divik és az egyetemi vivótermen kívül még saját egyesületi helyiségében is bő alkalom nyílik arra, hogy „Schlägerjét“ (egyenes kard) összemérje ellenfelével, testi erejét ügyességét valamint lelki bátorságát növelje.

De nem csak Lipcsében, hanem Németország majd minden egyes városában, tehát nem csak az egyetemi városokban van a vivás mestersége óriási mértékben elterjedve.

Nem messze Lipcsétől, álig 2 órányi járásra fekszik Halle, a régi egyetemi város. Itt is rendszeres évi fizetéssel bíró egyetemi vivómester működik és miután az egyetemi épület szűknek bizonyult a vivóterem befogadására, a bölcs egyrtemi tanács elhatározása folytán, most külön palotaszerű épületben hódol az egyetemi ifjuság az atletikai minden ágána, de különösen a vivásnak!

De megengeete itt az egyetem tanácsa még azt is, hogy az egyes Burschenschaftok ezen helyiségben tartsák felszereléseiket és végezhessek vivási gyakorlatokat.

Monthatjuk, hogy valóban a haladásnak és jozan gondolkodásnak nagy fejlettségére mutatott az egyetemi tanácsnak azon egyhangúlag eltagadott határozata, hogy már a jövő szemeszterben a vivást kötelező tantárgyává akarja előléptetni mert véleményem szerint is szűkkebbülés, balvélemény, előítélet a vivásnak kötelezővé tétele iárnt mint oly fogalmak, melyek az illető nemzet szabad szellemiségére sötét árnyékokat vétnek.

Örömmel és elvezettel szemlélttem még ezenkívül a Berlinben, Bonnban, Jenában Göttingában és Heidelbergben egyetemi vivó intézetek által tisztelemre rendezett különféle és változatos vivási gyakorlatokat, melyekmind arra buzdítanak engem, hogy felhívjam az egyetemi ifjuságot vivó egyesületek alakítására és a vivás me mes sportjának gyakorlására, mert hogy mily nagy haszn van ebből közvetlenül a résztvevőnek, közvetve pedig az államnak, azt leirnom fölösleges.

Fodor Károly, müegyetemi vivómester.

A „Sport-kedvelők köré“nek alapszabályait a belügymin. jóváhagyta s erről a hivatalos értesítést a „Budapesti Közlöny“ szept. 3-iki száma közölte. A derék egylet most már teljes erővel megkezdheti működését.

Athletikai club Sepsiszentgyörgyön. Sepsiszentgyörgyön atletikai club van alakulóban Bánffy Farkas br. szervezése mellett. Eddig már száznál többen csatlakoztak s a vivó- és tornagyakorlatokat meg is kezdték.

Vivómesterek előadása. Szolnokon az ottani Redout nagy termében Halácsy Antal tornatanár és Kónyai Kys Albert kassai vivótanár érdekes vivó-előadást rendeztek f. hó 14-én. Ugy karddal, mint vivótőrrel igen ügyesen vivott mindkét vivótanár. — Az ilyen előadások kétségkívül nagyban emelik a vidéken a sport iránti érdeklődést.

A szászvárosi athletikai club szorgalmasan működik és készül az őszi viadalra, melyen a kolozsvári athletikai club tagjaival fog mérkőzni.

Testgyakorlók versenye. A magyar testgyakorlók köre őszi versenyét f. hó 16-án tartotta meg az ügető versenyterén. Eredménye a következő:

Juniorok versenye. Győztes Wildmann L. Rud magas ugrás. Győztes Kopeczi Bocz József. Vendégek kerékpárverse. Győztes Sváb Béla. Távugrás. Győztes Totis Lajos. Sikfutás (200 yard). Győztes Sachs L. Kerékpárverseny. Győztes Totis Lajos. Sikverseny (1000 m.) Győztes Körber Antal. Gyaloglás. Győztes Kohn Arnold. Tanulók versenye. Győztes Krauser Lajos. Gátverseny. Győztes Sachs L. Súlydobás magasba és távolbk. Győztes Kopeczi Bocz József. Tér-előny verseny: Győztes Wildmann L. Vigaszverseny. Győztes Dick A. Ernő.

1700 kilométer gyalog. Kiss Ferencz orvostanhallgató, kolozsvári athletikai club tag, a ki jun. 24 én Szathmár-, Máramarosmegyéket s Erdélyt körülgyalogni körutra indult volt, körútjából hazaérkezett. Bejárta Erdély legszebb vidékeit s rengetegeit s körútjában összesen csak az országúti meneteket számítva, 1700 klmtert tett meg.

ÚSZÁS

Schwanda Gusztáv jeles írónk, jelenleg Polában érdekes munkán dolgozik: németre fordítja Dr. Szentkláray Jenőnek a dunai hajóhadakról írott munkáját.

Uszó verseny volt a napokban Skótország amatőr-bajnoki czimeért, melyet Harry Adams nyert meg, a 100 yard távot 1 perc s 15 mp. alatt uszván be.

CSÓNAKÁZÁS.

Miniszeri rendelet

A vitorlás és evezős hajók számára

Magyarország tavain.

(Vége.)

c) ha mindkét hajó kedvező, de a hajóra ellenkező oldalirányból jövő széllel jár, azon hajó, mely a szelet jobb oldalról kapja, tartozik a másiknak, mely a szelet a jobb oldalról kapja, kitérni;

d) ha mindkét hajó kedvező, de ugyanazon oldalról jövő széllel halad, a szél felett (azaz azon oldalról, a honnan szél fúj) járó hajó köteles a szél alatt haladók-nak kitérni;

e) a szél előtt járó hajó tartozik minden vitorláhajónak utjából kitérni

16. §. A gőzösök éjjeli utakban a következő szabályokhoz tartoznak alkalmazkodni:

a) ha két ugyanazon szín találkozik, mindkét gőzös folytatja útját;

b) ha valamely gőzös maga előtt csak egy szint pillant meg, azon esetben úgy kell kitérni, hogy a szemben haladó hajónak ugyanazon szint mutassa, a melyet megpillantott;

c) ha valamely gőzös maga előtt mindkét szint látja,

jobbra kell kitérni, ha azonban mindkét szint nem maga előtt, hanem jobb vagy bal felén látja, minden kitérés nélkül haladhat tovább;

d) ha két különböző szín találkozik, akkor azon hajó tartozik jobbra kitérni és e mellett esetleg gépezetét is meglátni, avagy meg is állítani, a mely a vörös szint látja, a másik ellenben, t. i. melyik a zöld szint látja, folytathatja útját.

17. §. A vitorlás hajók éjjeli útjaik alkalmával is a 15. §-ban foglalt kitérés szabályokat tartoznak követni, a mennyiben ezen hajók jelző lámpái nem a betartandó irányt, hanem az illető hajók fekvését jelzik.

18. §. A fenti pontokban foglalt határozmányok ellen cselekvők az 1889. évi április hó 21-én 2362 szám a. kiadott ideiglenes folyó-, csatorna- és tóhajózási rendszabály 114 §-a alapján 1.50 forintnyi bírsággal büntethetők.

19. §. Ezen rendelettel hivatali elődömnök 1884. évi június hó 21-én 21.679 sz. alatt kiadott rendeletét hatályon kívül helyezem.

20. §. Jelen rendelet a hivatalos lapban történt megjelenése napján lép hatályba.

Kelt Budapesten augusztus hó 10-én.

Baross, s k.

Teemer és Gaudaur az amerikai egyesült államok két legjobb professionatus evezőse, e hó 13-án versenyeztek négy angol mértföldes pályán. Gaudaur ért be elsőnek 23 p. s 30 mpercz alatt, de Teemer protestatiójára a jury érvénytelennek nyilvánította a versenyt. Gaudaur azonban, kinek részén volt a nagy publikum, nem akart újból startolni.

VELOCIPÉDEZÉS

Kolozsvártól Párisig és vissza velocipéden. Borbély György visszatérése.

Kolozsvár, szept. 5.

Olyan szép ünnepet ült tegnap a Kolozsvári Athletikai Club a melyet ünnepelni, hazai testgyakorló egyesületnek alkalmá még soha sem volt. Borbély Györgyöt, ép testében, ép lelkű bajnokát üdvözölte szerencsés visszaérkezése alkalmából. A jeles bajnok épén egészségesen tért vissza távol utjából. Arczát megbarnította a nap test-súlyából 4 kilogrammot vont el a két havi utazás munkája.

A fogadtatás szép volt. Részletes tudósítását ennek a következőkben adjuk:

Bánfi hunyadon, az érkezés napján kocsival eleibe mentek, diszebedet rendeztek az 1 órakor megérkezett tiszteletére s 2 órakor midőn tovább indult, Agh Ferencz ügyvéd és Koleszár Lajos Sárvarig kocsin kísérték.

Gyaluban d. u. 1/25 órakor fogadta az eleibe kivonult kerékpározók csapata, szám szerint 12-én kik a bajnokot közre fogva indultak be.

Szászfenes Gyalu határán a clubb versenybizottsági elnök br Jósika Gábor üdvözölte a club nevében Borbélyt, innentől kezdve azután valóságos diadalmenete volt Kolozsvárig. A kivonuló és a menethez csatlakozó kocsik egyenként értek s majdnem egy kmternyi lánczolatot képeztek az országúton.

Elöl a 12 kerékpáros adta diszkeretet Borbély Györgynek; utána br. Jósika Gábor kocsiján. A következő kocsiiban láttuk Kőváry Mihály clubelnököt, Zlamál honvéd ezredet, Girsik János oszt, tanácsos club val tagot, dr. Éltes Károly apát plébánost, Polez Rezső t. o. főparancsnok és Eöry Ernő segédtisztet, kik a parancsnokságot képesítve egyenruhában vonultak ki. Részt vett továbbá a bevonulásban több aristokrata család s a club és más érdeklődők nagy száma, kik 20 kocsit töltöttek meg. Az egári útvonalon Gyaltól mindenütt lehetett találkozni club tagokkal, kik gyalok előre kijöttek. A Rákóczy emlék oszlopnál lobogóval integetett s ágyú lövésekkel üdvözölte az érkezőt az érdeklődők egyik csapatja. Az ágyulövések, a mint a menet a kalvaria dombhoz ért, ismétlődtek. A dombot ellépő nagy közönség sűrű éljenzése hangzott fel ezrenkint, Monostoron és a Monostor-utcában emberáradat vonult a járdákon a bevonulókkal párhuzamosan. Nagyenedről egy csoport diák zóna tarifázott be, hogy a megérkezésnél tisztelegessen. A helyi kollegiumbéli ifjuság versenyfutást rendezett a lassított menetben haladott bevonulókkal s így nemcsak imponzáns, hanem vidám képe is volt a menetnek a Monostor-utcában.

A London-utca előtti téren a kerékpárosok gépeikről leszállva sorakoztak, a club élnökei, val. tagjai kört formáltak az érkezőt körül fogó néptömeg előtt br. Jósika Gábor fővegét leemelve, szíves szókban köszönte meg a bajnoknak, fáradságos útjával a clubnak szerzett hírnevét. Borbély szerényen köszönte meg a kitüntést, melyre mint mondá, elkészülve nem volt s melyet útja, — mit erős akarat és kitarással bárki megtehet — nem igényelhet. Az elismerés e kedves adóját úgy fogadta mint a testgyakorlatok ügyének szólót. A beszédek után hárságó éljen hangzott fel, a kivonulásban részt vett hölgyek egy díszes csokrot nyújtottak át s ezzel a menet gyalog történt a Hungáriáig. Megjegyezzük, hogy a beérkezés Kolozsvárra, a mint előre is napokkal jelezve volt pontban 1/27 órakor este történt,

Társas estély rendeztetett a bajnok tiszteletére a Hungária szálló egyik külön termében. A terem szűknek bizonyult a club tagok számára, az érdeklődés u. is oly nagy fokú volt, hogy a megjelenőknek fele nem kapott helyet s ezek az ablakon át kísérték figyelemmel az estély vidám menetét.

Szokatlanul vidám hangulat uralkodott ez összejövetelen; a mellett még is meg volt az a komoly jellege, mely az üres léhaságokat kizárja s mely az által jellemzi a club estélyeit, hogy célnek, a fiatalságnál a jellemképzésre, a testerő fokozására befolyása van. Az estélyen jelen volt a Marosvidék szerkesztője, Kerekes Samu tanár is. A felköszöntöket br. Jósika Gábor nyitotta meg a bajnokot éltetve. Borbély György a demokratikus szellem jelen levő kiváló képviselője Br. Jósika Gáborra, dr. Balogh Vendel a club érdemekben oly gazdag ősz elnöke báró Jósika Lajos ő excellentiájára. A jó kedvében levő Kerekes Sámuel pompásan röktönzött rimekben köszöntötte fel a clubot s vezető férfiakat.

A multság közepén br. Jósika Gábor színültig töltötte a a bajnoki serleget s azt felemelve, elmondta, hogy hajdanán n egy ily serlegből csak nagy tettek véghez vitele alkalmával ittak. Ilyen alkalom a mostani is. Borbélyra köszöntve a serleget, felét kiitta; a másik felét Borbély üritette ki. A serleg azután körbe járt, mindenki köszöntött s mindenki kiitta felét. S midőn körutját a kehely megtéve vissza került, br. Jósika Gábor ismét

megtöltötte, egy gyönyörűen össze foglalt záró toasztban reflektált az egész társaság által elmondottakra s ezzel az estély végetért, ki-ki haza vonulván.

*

Hü képét adni ennek az aranyos társas estélynek nem lehetne. Fogalmat lehetne alkotni a hangulatáról úgy, ha valaki elképzeli, hogy milyenek voltak az ő magyarok áldomásai, melyet egy-egy nagnak, egy-egy nagytett emlékére és számára rendeztek. Azzal a tudattal távoztunk a multság színhelyéről, hogy Kolozsvár városra, a K. A. C.-nak a fiatalság jellemében való neveléseért is nagyon sokat köszönhet. **Kuszkó István**

Elnémtesedett veloczipéd-egylet. A pozsonyi I. kerékpár-egyesület a napokban szakadó esőben, bókáig érő sárban tartotta meg őszi sikversenyét. Egy kis közönség a kedvezőtlen idő daczára is végig nézte a versenyt, mely a városligeti oldalon, az országotnak a hajóhidtól tölfelé vonuló részén esett meg. Tizennégy hajtó jelentkezett összesen. Elsőnek Uhl Rezső érkezett be, ki 2 óra 40 perc alatt tette meg a 40 kmnyi utat. Hackenberger Zsiga lett a második 2 óra 45 perc, Simonyi Lhel a harmadik 2 óra 59 perc, és Simonyi Árpád a negyedik 3 óra alatt. Az első aranyérmét, a második nagy ezüst érmét, a harmadik kis ezüst érmét és a negyedik bronz érmét kapott. Táncmultság zárta be a versenyt melyen sok szép német tósztot és hozozást lehetett hallani. Jellemző az egyesületre, hogy ez magyar név alatt alakult és kezdetben szép eredményekre jogosító törekvéseket tanúsított; hanem azokból a szép eredményekből semmi sem lett, csak a neve maradt magyar az egyesületnek. Azt a nevet: „I. pozsonyi kerékpáros egyesület” fölírták a verseny programjának és a táncrendnek homlokára ezuttal is, de a program és a táncrend többi része á-tól cettig csupa német volt. Az elnöki tisztet pedig maga Simonyi Iván, volt országgyűlési képviselő tölti be.

Országuti velocipéd-verseny 24 órán át. A North Road Club a mult héetn tartotta országuti versenyeit Hibchin mellett a County Hertfordban. A versenzek 24 órán át tartanak minden ősön s ki ez idő alatt a legnagyobb utat megteszi, az a nyertes. 35 velocipedista állott ki a versenyre, még pedig 23 alacsony byciclen, 6 tryciclen, 4 magas byciclen és 2 kétüléses tryciclen. Győzött M. t. Holhein alacsony tryciclen 24 óra alatt 323 angol mértföldet (519-707 kilometer) karikázván be, a mi 24 órai időre a világ legjobb recordja, az eddigi legjobb eredményt ugyanis 26 angol mértfölddel mulja felül. Holtein az első 12 órában 175 angol mértföldet (281-575 kmétert) tett meg. A másodiknak ért Sheriand, ki 12 óra alatt 154 s 24 óra alatt 292 mértföldet tett meg. Még Laudridge Goulding és Word is tul-szárnyalták az eddigi recordokat.

Szerkesztői üzenetek.

Hindy urnak. «győri csónakázó egyesület». A hazai sport-egyletek czimeit lapuuk bomlokán megtalálhatja. Ennél pontosabb czimjegyzék található a «Képes sport-naptár» 1885-iki évfolyamában, mely 1 frt 50 krért kiadóhivatalunk által megszerezhető. **Sck. G. Pola.** Csak most tudtuk meg, hogy Dr. Sz. J. nem O-Becsén, hanem Török-Becsén lakik; sietünk a tévedést tudatni. — **Közöltetni fognak:** Sport és hazafiság. A játszószerkekről. Iskolai zászlóaljak. Katonai gyakorlatok. Diskosvetés. Lovaglás. — **Közölhetetlenek:** Veritás cikke. Zsidó-clubok. Széltámosság a sportban. Gsaló fogadási irodák. Valami az iskolai tornázásról.